

309405

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 5.

శాన్త వట్టణము 1918 సం॥ మే నెల 17 వ తేది శుక్ర వారము

No. 40

సంపుటము. 2

కాళియక్రి నామ సంవత్సర వైశాఖమాస శుద్ధ సప్తమి 2.

సంచిక 40

ఇండియాగవర్న మెంటుయొక్క హైనాన్సు డిపార్టుమెంటు.

సం. 1250 - ఎఫ్. సిమ్లా, 1918 వ సం॥ మే 11 వ తేది.

ఇండియాదేశపు రెండవ యుద్ధబుణము

రోక్క-రూపముగా వచ్చిన యావత్తు మొత్తమును, ఇండియా దేశము ఇచ్చే పది కోట్ల పానుల (సవరనుల) మొత్తము క్రింద, యుద్ధమును సాగించుటకుగాను హిజ్ మెజెస్టీవారి దొరతనమున కియ్యబడును.

వచ్చుబడి పన్ను లేని 1921 వ సం॥ నూటికి 5½ వడ్డీ యుద్ధపత్రములు నూటికి రూ॥ 100 చొప్పున 1921 వ సం॥ సెప్టెంబరు 15-వ తేదిని తిరిగి చెల్లించబడునవి
వచ్చుబడి పన్ను లేని 1923 వ సం॥ నూటికి 5½ వడ్డీ యుద్ధపత్రములు నూటికి రూ॥ 100 చొప్పున 1923 వ సం॥ సెప్టెంబరు 15-వ తేదిని తిరిగి చెల్లించబడునవి
వచ్చుబడి పన్ను లేని 1925 వ సం॥ నూటికి 5½ వడ్డీ యుద్ధపత్రములు నూటికి రూ॥ 100 చొప్పున 1925 వ సం॥ సెప్టెంబరు 15-వ తేదిని తిరిగి చెల్లించబడునవి
వచ్చుబడి పన్ను లేని 1928 వ సం॥ నూటికి 5½ వడ్డీ యుద్ధపత్రములు నూటికి రూ॥ 105 చొప్పున 1928 వ సం॥ సెప్టెంబరు 15-వ తేదిని తిరిగి చెల్లించబడునవి

ఇవన్నీ,

వచ్చుబడి పన్ను లేకుండ

పోస్టాఫీసు 5 సంవత్సరముల రొక్కపు సర్టిఫికెట్లున్నా

జారీచేయడము.

అవలకున్న వడ్డీకిన్ని ఇండియా గవర్న మెంటువారి రివిన్యూలున్నా ఆస్తిని హామీగా ఉంచును.

1921 వ, 1923 వ, 1925 వ 1928 వ సం॥ పు యుద్ధ పత్రములు

జారీ నెల:—దరఖాస్తు చేసికోబడిన ప్రతి రూ॥ 100 కు రూ॥ 100.

వడ్డీ:—సంవత్సరమునకు నూటికి 5½ చొప్పున ఆరేసి నెలల కొకసారి మార్చి 15 వ తారీఖునకు సెప్టెంబరు 15 వ తారీఖునకు చెల్లించబడును.

కొనిన తారీఖునుండి 1918 వ సం॥ సెప్టెంబరు 14 వ తారీఖునకు వడ్డీ, పత్రములు కొనిన కాలముందు ముందుగా చెల్లించబడును.

1918 వ సం॥ సెప్టెంబరు 14 వ తారీఖునకు తరువాత పోస్టాఫీసు ద్వారా కొనబడు పత్రములమీద, కొనిన తారీఖు నుండి 1919 వ సం॥ మార్చి 14 వ తారీఖు వరకు వడ్డీ, కొనిన కాలముందు ముందుగా చెల్లించబడును.

విశేషమైన హక్కులు:—ఇకమీదట ఇండియా గవర్న మెంటువారు జారీచేయు ఏదేని వీగ్స్ కాలపు ఋణమునకు వడ్డీ లేకు ఎంత ఏర్పణపబడియున్నప్పటికిని, సదరు ఋణ మునకయి వైకము కట్టు కార్యము కొంత రొక్కయితో సమానముగా 1921 వ, 1923 వ, 1925 వ, 1928 వ సం॥ యుద్ధపత్రముల నాటి చెల్లుబడి కాలములో సమాన విలువకు అంగీకరింపబడును.

1921 వ, 1923 వ, 1925 వ, 1928 వ సం॥ యుద్ధపత్ర ములమీద వడ్డీకి వచ్చుబడి పన్ను లేదు. కాని అవి, యితర వచ్చుబడిమీద ఆపన్న కట్టవలసిన లేటును నిర్ణయించడము లో గణించబడును, మరియు దానికి ఆధికపన్ను (సూపర్ టాక్సు) కట్టదగియుండును.

సెక్యూరిటీలు ఏయేముగానుండునవి:—యుద్ధపత్రము లు (ఎ) ఇన్స్క్రిప్టు (రెజిస్టరైన) ప్లాకు సర్టిఫికేట్ల రూప ముగానో (బి) ప్రామిసరీ నోట్లరూపముగానో జారీచేయబడు ను. తదనంతరము ఇవ్వు మైనయెడల, ఇవి యిచ్చి వీనికి బదులు, వేరరు (హాజరు పెట్టువానికి చెల్లుబడిగల) పత్రములు ఉన్న పుడు ఆపత్రములను, కర్పలేకుండ పుచ్చుకోవచ్చును.

యుద్ధపత్రములు కొనుగోతుడు ఫలానిరూపముగా జారీ చేయబడవలయునని ప్రత్యేకముగా ఉదాహరించి యుండని యెడల, అవి, ఇన్స్క్రిప్టు (రెజిస్టరైన) ప్లాకు సర్టిఫికేట్లు రూపమున జారీచేయబడును.

ప్రామిసరీనోట్లు, ఆలస్యము కాకుండుటకై మొదట, సాధ్యమైనంత కొద్దిసంఖ్య వేరు వేరు నోట్లుగా జారీచేయబ డును; అయితే అటుతర్వాత, ఇవి యిచ్చి వీనికి బదులుగా ఎట్టి విలువల నోట్లకు దరఖాస్తు పెట్టుకొనునో వాటిని,

పుచ్చలేకుండ, పుచ్చుకోవచ్చును. కావలసిన మొత్తమునకు ఒక్కపే ప్లాకు సర్టిఫికేట్లు జారీచేయబడును.

ప్రామిసరీ నోట్ల రూపముగా పత్రములను బ్యాంకులలోను గవర్న మెంటు ఆఫీసులలోను కొనుట

1. రూ॥ 100 గాని నూరుతో గుణించిన (పూర్ణా నూర్ణగా నుండు) మొత్తములుగాని విలువ గాకల ప్రామిసరీ నోట్ల రూపమున యుద్ధపత్రములు, చెల్లించవలసిన మొత్తము చెల్లించినమీదట,

(ఎ) బెంగాలు, బొంబాయి, మదరాసు బ్యాంకుల యొక్క హెడ్ ఆఫీసులలోగాని యేదేని ఇండియా బ్రాంచి లోగాని విద్యుక్తముగా దరఖాస్తు పెట్టుకొనుండెను,

(బి) కలకత్తా కరెన్సీ కంట్రోలరు ఆఫీసువద్దగానియే ఆకొంటెంటు జెనరలుయొక్కయైన లేదా కంట్రోలరు యొ క్కయైన ఆఫీసువద్దగాని యేదేని గవర్న మెంటు ట్రెజరీవద్ద గాని సబ్ ట్రెజరీవద్దగాని దరఖాస్తు పెట్టుకొనినమీదటను

1918 వ సం॥ జూను 3 వ తారీఖునుండి 1918 వ సం॥ సెప్టెంబరు 14 వ తారీఖువరకు కొనవచ్చును.

దరఖాస్తులు వీనితో జతపరచబడిన సమూహ (ఎ) న మూనా (ప్రకారము ఉండవచ్చును, లేదా, కావలసిన పత్ర ముల మొత్తమును వివరమును, కొనుగోనియొక్క పూర్తిపేరు ను వై విలాసమును, వడ్డీ యే ట్రెజరీవద్ద చెల్లించబడవలయు నని తాను కోరునో అనియును స్పష్టముగా ఉదాహరించు వేతే యే సమూహ ప్రకారమైనను దరఖాస్తులు ఉండవచ్చును.

గవర్న మెంటు ఆఫీసులవద్దను బ్యాంకులవద్దను

ఇన్స్క్రిప్టు ప్లాకు రూపముగా పత్రములు కొనడము.

2. ఇన్స్క్రిప్టు ప్లాకు రూపముగా యుద్ధపత్రములు, రూ॥ 100 ల లేదా దానితో గుణించిన (పూర్తి నూర్ణ) మొత్త ముల విలువలని, 1918-వ సం॥ జూను 3-వ తారీఖునుండి 1918 వ సం॥ సెప్టెంబరు 14-వ తారీఖువరకును, చెల్లించవలసిన మొత్తము చెల్లించిన మీదటను దరఖాస్తు పెట్టుకొనిన మీద టను, సరాసరి కలకత్తా పబ్లిక్ ఋణము ఆఫీసునుండిగాని ఈ క్రింది ఆఫీసులలో దేనిద్వారాగాని, తీసికొనవచ్చును.

(ఎ) కలకత్తా కరెన్సీ కంట్రోలరు ఆఫీసు, లేదా యే ఆకొంటెంటు జెనరలుయొక్క యైన కంట్రోలరు యొక్క యైన ఆఫీసు;

(బి) బెంగాలు, బొంబాయి లేదా మదరాసు బ్యాంకు లయొక్క హెడ్ ఆఫీసులు లేదా వాటియొక్క యేదేని ఇండియా బ్రాంచి;

(సి) ఏదేని గవర్న మెంటు ట్రెజరీ లేదా సబ్ ట్రెజరీ.

దరఖాస్తులు వీనితో జతపరచబడిన సమూహ (A) సమూ హా (ప్రకారము ఉండవచ్చును, లేదా, కావలసిన పత్రముల మొత్తమును వివరమును, దరఖాస్తుదారునియొక్క పూర్తిపే రును వై విలాసమును, వడ్డీ యే ట్రెజరీవద్ద చెల్లించబడవలయు నని తాను కోరునో అనియును స్పష్టముగా ఉదాహరించు వేతే యే సమూహ ప్రకారమైనను దరఖాస్తులు ఉం డవచ్చును.

పోస్టాఫీసులవద్ద పత్రములు కొనుట.

3. ఇన్స్క్రిప్టు ప్లాకు రూపముగా గాని ప్రామిసరీనోట్ల రూపముగా గాని యుద్ధపత్రములు రూ॥ 25 విలువ గలవిగా వై నను దానితో గుణించిన (పూర్తి రూ॥ 25 ల) మొత్తపు విలు వగలవిగా వై నను, రూ॥ 10,000 ల మొత్తమునకు మించ కుండ, చెల్లించవలసిన మొత్తము చెల్లించినమీదటను దరఖాస్తు పెట్టుకొనిన మీదటను, సేవింగ్స్ బ్యాంకి పనిచేయు ఏపోస్టాఫీసు వద్దవైనను, 1918-వ సం॥ జూను 3 వ తేదినుండి 1918-వ సం॥

డిసంబరు 21 వ తేదీనకు, కొనవచ్చును. దరఖాస్తులు దీనితో జతపరచబడిన నమూనా (లి. నమూనా) ప్రకారము ఉండవలయును లేదా, కావలసిన పత్రముల మొత్తమును వివరమును, దరఖాస్తుదారునియొక్క పూర్తి పేరును వైవిలాసమును, వడ్డీ యే (ట్రెజరీవద్ద చెల్లించబడవలయునని తాను కోరుచో అదియును స్పష్టముగా ఉదాహరించు వేత యే నమూనా ప్రకార మైనను దరఖాస్తులు ఉండవచ్చును.

పోస్టాఫీసు ద్వారా కొనిపత్రములు, పోస్టుల పైలి గ్రాఫుల ఆకౌంట్లందు జనరలుయొక్క స్వాధీనములో ఉంచ బడుటకు కోరబడె యెడల అట్లుచేయవచ్చును.

చెల్లించడము

4. (కావలసిన పత్రపు మొత్తమును) రొక్కముగాగా ని చెక్కుమూలముగాగాని చెల్లించవచ్చును. బ్యాంకులలోపత్ర ములను కొను సందర్భములో, (వెసిడెన్సీ బ్యాంకు యొక్క షాడ్ ఆఫీసువద్ద కొనినపుడు (వెసిడెన్సీ బ్యాంకు పెక్రిటరీ అండు (ట్రెజరీవద్ద పేరటరు, (వెసిడెన్సీ బ్యాంకుయొక్క ఒక ప్రాంచికర్డ్ కొనినపుడు సదరు బ్యాంకు ఏజెంటు పేరటరు, చెక్కులు వ్రాయబడవలెను. ఒక గవర్న మెంటు ఆఫీసులో గాని ఒక పోస్టాఫీసులోగాని పత్రములు కొను సందర్భములో చెక్కును దరఖాస్తు ఏయాఫీసులకు వెట్టుకోబడునో ఆయాన పేరటరు వ్రాయవలెను.

పోస్టాఫీసు సేవింగ్సు బ్యాంకులో దరఖాస్తు దారునిపే రటరు జనరలుయొక్క మొత్తములను పేరటరు (నిరుద్రాణము డము) మూలముగా గూడ పోస్టాఫీసులలో (పత్రములకు వైక ము, చెల్లించవచ్చును.

(వెసిడెన్సీ బ్యాంకుల షాడ్ ఆఫీసులలో ఇండియా (ట్రెజరీ బిల్లులను, (సంధ్య పత్రముల క్రియమునకు వైక ముగా) చెల్లించవచ్చును; బిల్లుయొక్క చెల్లుబడి కాలములో ఇంకను నిలిచియున్న భాగముమీద ఆ బిల్లులమీద ఉండే వినియోగ సంతకమునకు నూటికి 4 వంతున లెక్కకట్టి డిస్కాంటు తగ్గించి అని రొక్కముగా అంగీకరింపబడును.

బ్రోకరేజీ

5. ప్రసిద్ధులైన బ్యాంకింగ్ ద్వారాగాని (బ్రోకర్స్ ద్వారాగాని యుద్ధ పత్రములు కొనుటకొకటై రొక్కముగానో చెక్కు మూలముగా నో చెల్లించబడిన యేదని మొత్తము కను యములో అట్టిహాకి నూటికి రూ. 0-2-0 చొప్పున బ్రోక రేజీని (వెసిడెన్సీ బ్యాంకులు చెల్లించవలయును.

ప్రసిద్ధులైన బ్యాంకింగ్ యొక్కయు (బ్రోకర్లయొక్క యు స్థాంతు (నిరుద్ర) పేరుబయిండి కరెన్సీ కంట్రోలరునకు గాని యే ఆకౌంట్లందు జనరలునకై గాని కంట్రోలరునకుగాని యేదని గవర్న మెంటు (ట్రెజరీవద్దగాని సబ్ (ట్రెజరీవద్దగాని దాఖలు చేయబడు యుద్ధపత్రముల కొరకైన దరఖాస్తుమీద అట్టి బ్యాంకింగ్ పత్రము (బ్రోకర్లకును నూటికి రూ. 0-2-0 ల చొప్పున బ్రోకరేజీ యాయవలెను.

ప్రసిద్ధులైన బ్యాంకింగ్ ద్వారాగాని (బ్రోకర్స్ ద్వారా గాని యుద్ధపత్రములు కొనుటకొకటై ఇండియా (ట్రెజరీబిల్లు హాపముగా చెల్లించబడు ఏదని మొత్తముమీద (వెసిడెన్సీ బ్యాంకులచే నూటికి రూ. 0-1-0 చొప్పున బ్రోకరేజీ అట్టి బ్యాంకింగ్ పత్రముగాని (బ్రోకర్లకుగాని చెల్లించబడును.

పోస్టాఫీసు 5 సంవత్సరముల రొక్కపు సర్టిఫికేట్లు (కచ్చిబడి పన్ను విసహాయంపబడినవి.)

రూ. 10, రూ. 20, రూ. 50, రూ. 100, రూ. 500, కొకటైనవి జారీచేయబడిన 5 సంవత్సరములకు తరువాత చెల్లింప బడవలసినవి.

జారీ వెల రూ. 7-12, రూ. 15-8, రూ. 38-12, రూ. 77-8, రూ. 387-8.

3. పోస్టాఫీసు 5 సంవత్సరముల రొక్కపు సర్టిఫికేట్లు సేవింగ్సు బ్యాంకి పనిచేసే యేపోస్టాఫీసులో వైకను ఎప్పుడై నను కొనవచ్చును. ఏ ఒక పనిపేయనను రూ. 10, 000 లు కన్న మొత్తమునకు మించి ఉంచుకొని యుండగూడదు.

4. ఆ 5 సంవత్సరముల కాలములో ఎప్పుడైనను జారీ చేయబడు పోస్టాఫీసువద్ద ఈ సర్టిఫికేట్లు, వాటికి మొదట చెల్లిం చియున్న మొత్తమునకు ఏసందర్భములోగాని తక్కువగా తుండు చెల్లించరాదు. రొక్కముగా మార్చుకోవచ్చును. ఈ ఒకండు జనరలు ఇతర కొనియోగమును ఏ పోస్టాఫీసువద్దవైనను చెల్లించుకో వచ్చును.

ఎల్. డేవిడ్సన్,
అక్కింగు చీఫ్ సెక్రటరీ.

చంద్రశేఖర క్యాండిల్ కంపెనీ,

నెల్లూరు. (1096)

1917-18 సంవత్సరమున మదరాసులో జరిగిన వస్తు ప్రదర్శనమునందును, 187 ఎస్. సుబ్రహ్మణ్యయ్యర్, సి.వి.ఇ. గారివలనను యోగ్యతాపత్రంబులం బొందియున్న ఈకంపెనీ వారిచే "స్వంత్ర ట్రిలేను" తో లెయారు చేయబడిన క్రొవ్వ వత్తులు మిక్కిలి శ్రేష్ఠతనుంబులై ప్రఖ్యాతిగాంచియున్నవి. ఒక్కటొక్కటి 7 ఘంటలకు తక్కువ లేక వెలుగును.

200 వత్తుల వెట్టె 1-కి రు. 18-0-0

200 బండివత్తుల వెట్టె 1-కి రు. 18-0-0

మాదికివత్తులు కొనుదారు (రు. 1-4-0) ఒకరూపాయ నాలుగణాలు ముందుగా మజీనార్దరు ద్వారా పంపవలెను.

ఏజెంట్ కలయువారు కనిపెడి వ్రాసి తెలిసికొన వచ్చును. 894

ప్రకటన.

1. విద్యా విశ్వప్రకాశిని. వెల 0-10-0. కల్పనాస్వరమున తులయోగముగవచ్చు ఖండ ప్రస్తార మున్న యోగవిషయమున్న తెలియబడును.
2. కృత్తిహస్త పాటము. వెల 0-6-0. కాశీశతనామస్తుతిన్ని, శబ్దమున్న తెలియబడును. ఉదాహరణ : హంసద్వారాగము, సూర్యతాళము లికిట | యుజుత | ఉప్పద్రవ్య నృసింహశాస్త్రి, నిసప | గరిప | సంగీతమును విద్యాక మనసు | కరుగ | (1176) అనులాపురము.

విజ్ఞాన చంద్రికా మిత్రుడిపో, మాంటు రోడ్, మదరాసు. ఇక్కడ తెలుగు పుస్తకము లన్నియు వ్యాపారమున వెలకు కొరకును, క్యాటలాగు ఉచితము. దాక్టరు. ఆచంట-లక్ష్మీపతి, బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎం. (946-387) మే 5వరు.

సర్వవృత్తిక విషసంజీవిని.

(రిజిస్టరు చేయబడు మార్కు.)

దుఃఖముతో వచ్చువారు సంతోషముతో పోవుదురు. గుణములేదని రుజువుచేయువారలకు రూ. 100 ఇవాల.

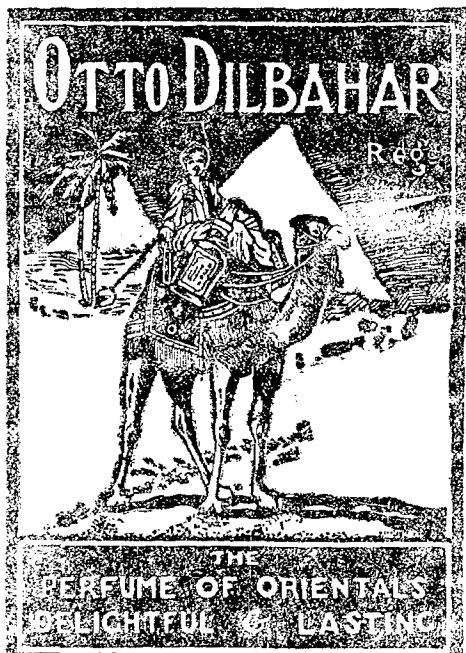

ఇది ప్రతి కుటుంబమునందుం డేలసిన యావృత్తికవిషము. అంబు మూవాని, దేశీయవైద్యులచే భా ధ్రగాంచబడియున్నది. ఎన్నిదినను లుంచినను మందు గుణముమాటుడు లేకునకు మాత్రమే కాక ఎంక కుక్క, పాము, జిట్టి మొదలగు విషజంతువుల కాటులకు నువయో గించును. వెలపాకెట్ 1-కి 0-8-0 పోస్తేజ 0-8-0. 1 డజన్ పాకెట్ వెల రూ. 5-0-0. పోస్తేజి వెలం.

ఒకేసారి 2 ప్యాకెట్లు తెప్పించుకొనువారికి పోస్తేజి ఇవాల. డ్రవలకు 100కి 25 రూపాయలు కమిషన్ నియ్యబడును. చిరునామా:— ధనలక్ష్మీ కంపెనీ, 1 కంకటేశ్వరమ్మ వీధి, సాకారపేట పోట్లు, మదరాసు.

కృష్ణాజిల్లా గుడివాడనుండి 12 వ తేదీని యొకరట్లు వ్రాయుచున్నాము:— బండిక వడ్డమాని చిరంజీవిశాస్త్రిలవారు మా గ్రామమునందలి కృష్ణవిలాస మందిరమునందు 10 వ తేదీని బ్రాహ్మణేశ్వర సమస్యను గురించి విపులముగ నుపన్యసించి సభను విరమించు తరుణమున అంగలూరు గ్రామస్థులు కమ్మ వలజులు నగు అరికెత్తూడి రామశాస్త్రిచౌదరిగారు కొన్ని సలహాములకు బ్రష్టింప వానికి సమ త్తరముల నిచ్చుటకొరకు మరునాడు 11 తేదీని మహాసభ జరుగుటకు నిర్ణయింపబడెను. మరునాటిసభకు పునఃప్రముఖులును సమీప గ్రామవాస్తవ్యు లగు బ్రాహ్మణేశ్వర ప్రముఖులును చాలయందొ విచ్చేసిరి. ఆ సభయందు చౌదరిగారు వేదములు బ్రాహ్మణకల్పితములూ, యాశ్వరకల్పితములూ, ఈశ్వరగణ పక్షపాతముకలవా. (2) మనుస్మృతియందు బ్రాహ్మణాదులకు శిక్షాభేదము వలనను ద్వేషము కనుపడదా. (3) శ్రీరాముల కాలములో (బ్రాహ్మణ బాలని మరణము నిమిత్తమయి) తపస్సుచేయుచున్న శూద్రుని శ్రీరాములు సంహరించుటచేతను జాలిద్వేషము కనుపడదా (4) యుద్ధమునందు కర్ణునకు ఆశ్వత్థామ సహమేన్యు నిరాక రించుటవలన ద్వేషము కనుపడుటలేదా. (5) ఏకలవ్యుని బొటమన(వేలిని) ద్రోణాచార్యులు గురుదక్షిణగా గొనుటవలన ద్వేషము కాన్పించుట లేదా. (6) భూ నుల యి న ఇతరు లు బ్రాహ్మణులు కావచ్చునా. (7) వేదముల యందలి తుల భేదములు జాలిననుసరించి యాగుణముననుసరించియో (8) శూద్రునకు వాడబడెడి. "దాస" శబ్దము నీచార్థము కాదా. (9) వేదములో చెప్పిన ప్రకారము ప్రస్తుతము నడకని బ్రాహ్మ ణులు బ్రాహ్మణులూ అనియు యింకను మరికొన్ని ప్రశ్నలును ప్రశ్నించిరి. కాస్త్రులవారు వైప్రశ్నైత సప్రమాణముగను సమస్త క్షేత్రముగను శబ్ద, స్మృతి, పురాణ, ఇతిహాసములలోని అనేక శ్లోకములవలన తమప్రత్యుత్తరమును పేజుము క్త ముగ బలపర్చుచు (1) వేదము లపేనుషేషములనియు సూ ద్రునకు వేదాధికారము నిషిద్ధమనియు అంగువలన పక్షపాతము కూడ లేదనియు, (2) యోగ్యజనుసరించెడి శిక్షాభేదము ననువు (ప్రథమరాజు) చే నిర్ణయింపబడి ఇప్పటికిని అనులు నందుండియున్నదనియు అందు పక్షపాతము కనుపించదనియు (3) శ్రీరాములు శూద్రునితపస్సు కర్ణును ఆశ్వత్థామ ఏక లవ్యుడు ద్రోణాచార్యులు మున్నగువిషయములు వ్యక్తివిష యములును లితోలధర్మోచితములునుగాని జాలిద్వేష కారణ ములు కావనియు, 4 భూమలయిన ఇతరులు జన్మాంతరముల వెంబడి బ్రాహ్మణులు కావచ్చునుగాని ఏకజన్మమునందని దుస్సాధ్యమనియు 5. వేదములో బ్రాహ్మణాది వర్ణములు గుణకర్మలతోపాటు నిర్ణయింపబడినవిగాని గుణకర్మములవలన ఏర్పడినవి కావనియు ఇంక అనేక అంశములచే నుపన్యసించిరి.

అమృతార్ణవ అవలేహ్యము. ఈలేహ్యము రక్తమునుకుద్ధిచేసి వీర్యమును పాచ్చిం చి బలమును కలిగించి యుష్మత్కమము చేసి చేతి కాలి మంటల పోగొట్టును. మెడనును చల్ల చేసి శరీరమునకు లేజన్నును కలిగించును. కీర్ణతయ, భేదము, తలనొప్పి, రొమ్మునొప్పి మొదలగువానిని తప్పక నివారించును. 218 అర్ధశాను డబ్బి 1-కి రు. 2-0-0. వైద్యశాస్త్రి మణిశేఖర్ గోవింద్రి, ఆదింకనిగ్రామ పంచాయతీ, 157, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

పొందయేజంటు: అంగ్లో-యండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కంపెనీ, నెం. 155, జుమ్మామసీదు వీధి, బొంబాయి. సరదాను యేజంటు:— మెహతా పురుషోత్తంమూర్తి, వైనాబజారుకోడ్లు, మదరాసు.

మిక్కిలి మనోహరమగు సువాసన 126 (రిజిస్టరు కాబడినది.) ఆటో దిల్ బహార్. (రిజిస్టరు కాబడినది.) ఇప్పటికాలపు ఈది కనుకనునది, సాటిలేని సువాసన గు సువాసనగలది. అల్పాహారగాని, సారాయముగాని, చేర్చువకయే నిత్యము చేయబడిన కేవల పుష్పసారము. నీ తువాలవై కొన్ని బిందువులు చిలుకరించుచో, మనోగ్ధమను నువాసన ని స్తులవరించును. ఈ క్రింది పరిమాణముల నీ సాలలో నొందును. దిన్ననైజా (అర (డాం) నీసా 1-కి రు. 0-8-0 మధ్యరకము నైజా 1-డాం " " 0-12-0 వేరొకనైజా 2 " " " 1-4-0 చెట్టనైజా 4 " తక్కువ నైజా " " 2-0-0 వి. పి. ఖర్చులు రు. 0-4-0 ప్రత్యేకము. పల్లెల, పట్టణములందలి ప్రసిద్ధమగు ప్రతిపాపులూ దొరకును. దీనికి అనేకమగు నకల నెంట్లు కలవు. కావున, తాము కొనునపుడు నీసానైజా ను, కాడ్డనైజాను ఆటోదిల్ బహార్ అను పేరును పరిశీలింపుడు. ఈఆటో దిల్బహార్ యొక్క సలక్షణములను పరిశీలనచేయ గోరుచూ రీ దిగుబరాటి వ్రాసివో అజాకిమ్మతుగల నువాసనకార్డు ఉచితముగ పంపుడు.

ఆంధ్రదేశవార్తలు

9 వ తేదీ గురువారము రాత్రి 10 గంటలకు నెల్లూరు సంకపేట కాపురములకు ఎస్. గంగాధరాచారిగారికి కల రావ్యాధి తగిలి 11 తేదీ తనివారము 5-30 గంటలకు అకస్మాత్తుగా చనిపోయినట్లు.

శ్రీకాశీ కన్యకా పరమేశ్వరీ ఆర్యవైశ్య ఆస్పదాన సమాజము నందు 12 తారీఖున హిందూపుర వాసస్థులగు మాజిశెట్టి భీమమ్మగారు బ్రాహ్మణులకును వైశ్యులకును శ్రీ పురుష, ఆబాల వృద్ధులకుసహా ఘృతపక్వాదిభిక్ష్య భోజ్యాదులతో దక్షిణ సహితమైన సమారాధనము గావించిరి.

గంజాముజిల్లా గోపాలపురమునందు 14 వ తేదీ సాయంకాలము నాలుగు గంటలవేళ నొకపిడుగు సముద్రపుటా ద్దునబడి కొర్రా మేండల్ కంపెనీలో పనిచేయు సుకకులి మనిషి అతాత్తుగా మరణించినది. ఒక యూరపియను తేడికి దెబ్బలు తగిలినది. మతియొకనికెక్కడ కొంతహానికలిగినదట.

గుంటూరుజిల్లా నరసారావు పేటయందు నూతనముగా మల్లాది సోమనందరము బి.ఏ.గారి ఆధ్యక్షతక్రింద స్థాపించిన నర్సారావుపేట పాఠశాల ప్రాతవిద్యార్థి సంఘమువారు గడచిన శుక్రవారమురోజున పాండవవిజయ మను నాటకమును ప్రదర్శించి, దీని రాబడి శ్రీకన్యకా పరమేశ్వరీ గ్రంథాలయ నిధికి సమర్పించిరి.

గుంటూరు జిల్లా కలెవరమునందలి రామలింగపుస్తకభాండా గారము పక్షమున 10వ తారీఖున రామలవారి ఆలయము ముందరనున్న మంటపముమీద నొకసభజరిగినది. గాడవర్తి వేంకట రుత్నారావు బి. ఏ. గారు అగ్రాసనాధిపత్యము వహించిరి. వడ్డీమాడి పూర్వచంద్రారావుగారు, "గ్రంథాలయములు వాని యుపయోగములనుగూర్చి" ముచ్చటించిరి.

ఒకవిలేఖరుడిట్లు వ్రాయుచున్నాడు: "దావరిమండల సభతోపాటు రాజోలు గ్రంథాలయసభ జరుగుట నిశ్చయమైనచో తత్సభకధ్యక్షుని అయ్యికి వేంకటరమణయ్య పంతులుగారి నెన్నుకొను టుత్తము. వీరు గ్రంథాలయోద్యమ కమయలులో నెట్టి దీక్షవహించి దేశసేవ జేయుచున్నది ఆంధ్రులకు, ముఖ్యముగా గ్రంథాలయ సభ్యులకు దెలుప నవసరములేదు

ఒకరిట్లు, వ్రాయుచున్నాడు:— తెనాలి తాలూకా నెడతాపూరు గ్రామమున రెండుసభలు జరిగినవి. కలెవరంకాపు రెన్సులైన వడ్డీమాడి పూర్వచంద్ర రావుగారిని అగ్రాసనాధిపతిగ నుండమని ప్రార్థించినపుడు, వారు దయతో ఆమోదము సంగి విద్యారణ్యకతను గూర్చి చక్కని మాటలతో సుపన్దసిం చిరి. అప్పుడు పాటూరి నుబ్బరామయ్య గారును మరెంద్రును మన ప్రస్తుతి స్థితినిగూర్చి ఉపన్దసించిరి.

కాశీ కన్యకాపరమేశ్వరీ ఆర్యవైశ్య ఆస్పదానసమాజమునందు హైదరాబాద్ గ్రామవాస్తవ్యులగు శృప్తి కృష్ణయ్యగారు పంచకోశయాత్రా భూతత్వప్తి సమారాధన జరిగించినారు. ఆర్యవైశ్య ఆస్పదానసమాజమునందు 8 తేదీ మధ్యాహ్నము 12 గంటల సమయములో బెంగళూరు కాపురస్తులగు జి. లక్ష్మీనరసయ్యశ్రేష్ఠిగారి ఆధిపత్యముక్రింద సభ జరుపబడినది.

విద్యార్థి నీ సమాజము, కాశీనాథ:—ప్రస్తుత మీసమాజమునకు చందాలనిచ్చు సభ్యురాండు 31 రు గలరు. సగటున నెలకు రూ.10 చందా వసూలుగుచున్నయది. 1917సం॥ మే 'యి నెలనాటికి 35 గురు చందాదారులుండెరి. కాని యీవత్సరమున వారి చందాలు నిలువ అయిపోయి యివ్వక తీసివేయమని నందున తగ్గినది. నాలుగు మాసములనుండి కొత్తమొంబరులు తిరిగి చేరిరి. కార్యాలోచనసభయందు పెళ్ళురాజు లక్ష్మీదేవమ్మగారు వారిమొంబరు వదిలివేసినందున ఆమెస్థానే యొకరిని నిలువవలసి యున్నది. ఇంతకన్న కార్యనిర్వాహక సంఘసభ్యులలోను మొంబర్ల పట్టికయందును మార్పేమియు జరిగియుండలేదు. పుస్తకాగారమునందు యిప్పటికి 800 వందల సంఖ్యగల పుస్తకములు సంపాదించబడినవి. ఈ వత్సరమంతలో 24 రు మొంబర్లభాండావారగ్రంథముల చదువగలిగిరి. ఇందు మొంబరులుగాక యితరులుగలరు. ఈ సంవత్సరములో మాసపక్షపు 'మొంబరు' ప్రతినిది మండ్రి ప్రెస్ లో నీటియ్యగారు భాండాగారము 10 ప్రెస్ లోనివిని నింపుకొనినట్లు తెలిసింది.

వృత్తాంతములు

మానసియు లగు ఎస్. ఎస్. పి. సింహాగారు నిన్నటి రోజున రాజప్రతినిధిగారి యతిథిగ వారి భవనమున కేగిరి.

తాము కువ్వరోగముల కొవధమునిచ్చెదమని వాలాజా నగరము నుండి ఆనూరి శ్రీనివాసాచార్యుల వారు మాకు తెలియ జేయుచున్నారు. వాలాజానగరము దక్షిణమున కాంచీపుర ప్రాంతమునందు గలదు.

డాక్టరు సిపిరు చాటర్జీగారిప్పుడే ప్రాన్సు యుద్ధరంగమునుండి మరలివచ్చిరి. వారు, జి. ఐ. పి. రెయిల్వే జిల్లా సర్జనుగ నియోగింపబడిరి. జి. ఐ. పి. రెయిల్వేవారి వైద్యకాఖలో ను త్రమోవ్యోగముల బడయుట కిదియే ప్రభుము.

పాల్నాట పురవాసి పి. య. నాయనా అయ్యరు బి.ఏ. గారు బాద్షాడు జిల్లా కమిషనరుగ నియమింపబడిరను వార్త కేమియు నాధారము లేకట్లున్నది. పృస్తుతము అయ్యరుగారు అజిజియ్యలో రాజకీయసహాయోద్యోగి కార్యాలయమున పనిచేయుచున్నారు.

నెల్లూరు ఆర్. మిల్టను తాను వివాహమాడలేదని చెప్పి పెర్యూను దంపతుల మోసపుచ్చి వారి కుమార్తెను వివాహమాడ బ్రయత్నించి నందులకు కలకత్తా మాడక (వెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటుగారు వానికి 2 నెలల కఠినశిక్షయు నూలు రూపాయల జరిమానాయును విధించిరి. గిగరీగారు వాని తరపున హైకోర్టులో జామీను మీద వాని విడువ గోరిరి.

దశమ ఆర్యవైశ్య మహాసభ

కోయంబుత్తూరు మే 16:—

దశమ ఆర్యవైశ్య మహాసభ 20వ తేదీని కోయంబుత్తూరులో జరుగును. ప్రయత్నము లన్నియు పూర్తియైనవి. అన్ని భాగములనుండియు ప్రతినిధు లాహూతులు మహిళా సభకును ఏర్పాట్లు చేయబడినవి. అతిప్రాముఖ్యులైన విషయములు చర్చింపబడును గాన ఆర్యవైశ్యులందఱును రాబ్రాథితులు. కార్యదర్శులు. (తంతివలన)

యుద్ధ సమాచారసంఘము:—యుద్ధ సమాచారములను, ఇతర సమాచారములను తెలుపు నిమిత్తము నిర్మింపబడవలసిన సంఘ నిర్మాణ నిర్వాహకముల గూర్చి హిందూదేశ దొరతనమువారు స్థానిక దొరతనములనాటికి కొంత సమాచారము సంపిరి. అందు యూకోపియను, ఇండియను అధికార, అనధికార సభ్యు లుండురు. సర్ వీలియము విస్సెంటుగారు దాని కధ్యక్షులుగ నుండురు. సంఘమువా రొసరించు కార్యక్రమమున హిందూదేశ దొరతనమువారును రాష్ట్రీయ దొరతనములవారును కరయగ అనధికారుల సలహాలను గైకొను చుండురు. ఢిల్లీసమాజేత సమయమున తెలుపబడిన ఇతరసంఘములును ఇంతలోనే పని నారంభింపగలవు. సర్ క్లాడ్ హిల్లుగా రాహారసంఘాధ్యక్షులుగ నుండురు. సర్. కంకర నాయురుగారు రాధారిమార్గముల సంఘాధ్యక్షులుగ నుండురు. మూలవస్తు సంపదాధారముల గూర్చి చర్చించు సంఘమునకు సర్ జార్జి బార్నిసు గారధ్యక్షులుగా నుండురు. వైనిక సంఘమున మంచి సామర్థ్యముగల సభ్యులుండురు. ఆందు సర్వసేనానిగా రొకరుగా నుండురు.

దుష్టాలచాడి:—తేజపూరు నుండి ఇట్లాక సంకేతము వచ్చుచున్నది. దుష్టాదాడిని గురించి మరెక్కొన్ని వివరములు తెలియవచ్చెను. (బ్రిటిషురాష్ట్రము లందలి దుష్టావారోక బాలి కను కొండమీది కక్కనీయవండిరి. కొండలమీద నుండెడి దుష్టాలు ఆబాలికను తీసికొని పోవలెనని యెంచిరి. మొదట కొండల మీదినుండి నలుగురైదుగురు వచ్చి ఆబాలికను విడచి పెట్టవలసినదని క్రిందనుండు వారల కెత్త చెప్పినను వారు వివరలేదు. అంతకొండలలోని వారొక రాత్రంతయు నెద్దసభచేసి యెంతయో తర్కించి తుదకు క్రిందివారా బాలిక నీయ సమ్మతింపవలసివచ్చి వారి నెదిరించిరి. కొండలందలి దుష్టాలు అయిదుగురు మనుష్యులను అనేకపశువులను చంపిరి తెలియుచున్నది. మరియు వారు 96 గురు మనుష్యులను గొంపోయిరియు వారియంద నేక క్రూర్యముల నొసరించిరియు తెలియుచున్నది. ఇంతలోనే కొండవాయి కురల దాడి నొనరింతురని కలచి క్రిందివారు వారి నెగుర్చి, ముటకు తగిన సన్నాహముల నొనరించుచున్నారని తెలిసికొనుచున్నది. లేవు మనుష్యులను విడచి పెట్టవలసివచ్చినచో తుదకు క్రింద దుష్టావా అనగా దుష్టావా వారికి కుష్టావా అనియు గాన దుష్టావా అనియును.

అమృతము.

రెండు పెద్దపులులు అమృతమునకు గలవు. ఒక్కొక్కటి మూడేసి సంవత్సరముల వయస్సు గలది. మంచిస్థితిలో నున్నవి. తక్కిన అంశములు వల్లూరు రాజాగారు, పంగిడిగూడెం, కృష్ణా జిల్లా, అని వ్రాసుకొ న్నతెను. (1189)

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రికృత నవలలు. శృశా నవాటిక. కాలికో 1-0-0, రాపరు 0-14-0

విధానానురాగము. వెల 0-12-0.

839 మా నేజరు కలాభివర్ధని. రామచంద్రపురం పోస్టు గోనాకరి జిల్లా.

లో క మూ న్య బాలగంగాధర తిలకుగారి

జీవితము - ఉపన్యాసములును (తెలుగు) 0-4-0.

జాతీయగ్రంథప్రచురణ సమాజమువారిచే పై పుస్తకమును ఆట్టివే యగు స్వరాజ్యము, గాంధీ, లజపతిరాయ జేతబాద్రిద్రము మొదలగు జాతీయగ్రంథములు ప్రచురింపబడుచున్నవి. చందాదారు లగుటకు వాగ్దానము తప్ప నేలురునును అక్కరలేదు. ప్రచురింపబడు పాత్రులన్నియును చుచ్చుకొన్నచో సాలుకు 8 రూపాయల కంటె నెచ్చుకొనును. దేశాభిమానులు త్వరపడి చందాదారులై తోడ్పడవలెదలు.

గాడేపల్లి సూర్యనారాయణ శర్మ, (1178) జాతీయ గ్రంథప్రచురణ సమాజం, పితాపురం.

బ్రహ్మశ్రీ భాగవతుల రామమూర్తిశాస్త్రిల వారిచే రచింపబడిన గ్రంథములు.

1. విష్ణుసహస్రనామ నిర్వచనము. ఇందు విష్ణుసహస్రనామస్తోత్ర స్తోకములును, శ్రీకృష్ణ భగవత్సానుల వారిచే రచింపబడిన భావ్యములు, దానికై వేలు తెల్లనుగు తెలుఁ గర్తమును, బూజకుం బనికీ వచ్చుకట్లు తుదకు చతుర్థ్యంతనామములును గలవు. అర్థకమకు పూజ నేనుగోయవారి కిది ముఖ్యముగ గ్రంథము. అత్యుత్తమంలగు కాగితములపై ముద్రింపబడిన శుద్ధప్రతి 1 కి రు. 1-4-0 2. విక్రమార్కచరిత్రము. ఇది సంస్కృత గ్రంథమునకు సరిగా నలక్షణమున తెలుఁగున రచింపబడి దొరతనమువారిచే వాత్యపుస్తకముగ నంగీకరింపబడినది. వెల 1-కి రు. 0-12-0

3. హరికారికాశేష సర్వస్వము. ఇది శిష్య కృష్ణ మూర్తి శాస్త్రిల వారు రచించిన హరికారికలచే సాధింపబడిన యాంధ్రభాషా విషయములను నూడ సాధించు వ్యాకరణ గ్రంథము. ప్రాథవ్యాకరణమున కిది మూలమని చెప్పవచ్చును. వెల 1-కి రు. 0-8-0

వీరకుచోటు:—భాగవతుల వేంకటభాగవతులు, (1148) కళాశాలాంగ్లోపాధ్యాయుడు. విజయనగరము

మదరాసు అందునదరకమరాహ రైల్వే కంపెని, లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇంకొకొకటు చేయబడినది)

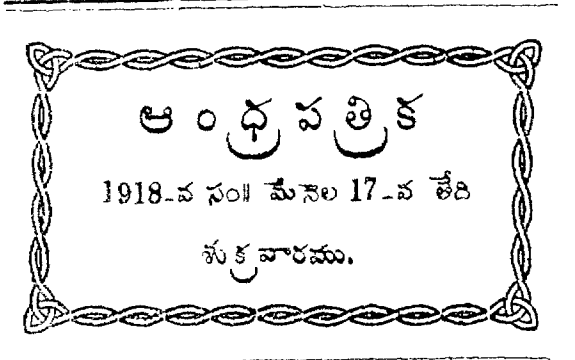
నో టీ సు (1182)

1918-సం॥ జూన్ 1 వ తేదీనుండి మదరాసు, బెంగళూరు సిటీ, కాంటోన్మెంటు, పూనా స్టేషనులలో నిలువయుండు సామీనులు ఉచితముగ నుండుటకు అంగీకరించబడిన కాలముకంటె ఎక్కువగ స్టేషనులో బడియుండిన రోజు 1-కి గాని రోజులో భాగము 1-కి గాని మునుగు లేక అందులో భాగము 1-కి గాని అణచొప్పున స్టేషనులలో సామాను నిల్వజేసినందులకు చార్జి చేయవలసి. ఎక్కువనుండి సామానులు తీసికొన వచ్చుననియు ఆకాలము లోపుగ జరిపరి ముగియవలయునని తెలియజేయుటకు శాసనముగి పోయినది. నిల్వ సదుత్పాదములకు వివరములు పైకి ఉన్నవి.

ప్రకటన

మచిలీపట్టణములోని ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలయందు ఈ సంవత్సరము జూను 8 తారీఖున నూతనముగా వ్యవసాయ శాఖ ఏర్పఱుపబడును. వ్యవసాయశాస్త్రము బోధించుటయును, మంచితోమన వాడుకలో నుండు వ్యవసాయపద్ధతులకంటె లాభకరమగువిధానములను కనుగొనుటయును ఈ శాఖయొక్క ఉద్దేశమునది. వృక్షశాస్త్రము, రసాయనశాస్త్రము కీటక శాస్త్రము, వ్యవసాయశాస్త్రము తెలుగునందు బోధింప బడును. బాలురు రెండుసంవత్సరములు చదువవలసియుండును. మూడవసంవత్సరము జయమొంది యుండవలెను. 17 సంవత్సరముల కంటె ఎక్కువ యుండవలెను. ఎండయనక వానయనక రయితునలె పొలములో కష్టపడి పని చేయుటకు సంసిద్ధులై, వ్యవసాయవృత్తి వారివృత్తిగా చేయదలచు కొన్నివారు మాత్రమే చేర్చుకొనబడుదురు. శాస్త్రాభ్యాసముతో బాటు బాలురు చేయవలసిన పనులన్నియు తాము స్వయముగా చేయవలసియుండును. 10 మంది బాలురు మాత్రమే చేర్చుకొనబడుదురు. దశాబ్దముల ఈతెల 25 తారీఖు లోగా ఈ దిగుత చియనా మాకు పంపించుకోవలెను.

(1178) ఆధ్యక్షుడు.
ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల, మచిలీపట్టణము.

విశాఖ పట్టణ మండలసభ

ఈ సభ నిన్నటిదినము ఆనకావల్లియందు ప్రారంభమయ్యెను. అధ్యక్షులగు శ్రీ విక్రమదేవ వర్మగారి ప్రారంభోపన్యాసము జాతీయాశయములను వ్యక్తపరచుచున్నది. విక్రమదేవ వర్మగారు జయపురపు రాజగారి జ్ఞాతులు. వ్యభాష బ్రహ్మమయినను, ఆంధ్రభాషయందు ప్రావీణ్యము గడించి, ఆంధ్రులయందు చాడరభావము గలిగి యున్నారు. ఉత్తమక్షత్రియవంశమునకు జెందిన వారై, దేశహితైకజీవనమునందు శ్రద్ధ వహించుచున్న వీరి యుపన్యాసము ఈ సందిగ్ధసయయమున ప్రజలకును ప్రభుత్వమువారికిని నుద్యోగకరముగ నుండగలదు. ఉపన్యాసప్రారంభమున వీరు భారతీయులు సంగ్రామమునకు శక్తివంచన లేకుండ సాయపడవలె నని బోధించిరి. అటు పిమ్మట సార్వభౌముని యాదేశము, ఢిల్లీసభ గూర్చి విపులముగ చర్చించిరి. సార్వభౌముని నుండి వెలువడిన “సామ్రాజ్యముయొక్క యగత్యము భరతవర్షమునకు దరుణ”మను గంభీరవచనమును శిరసా వహించని భారతీయు డుండబోదు. ఇందుకొరకై బేరమాడు వ్యభాషము భారతీయుల యందు లేదు. భారతీయులు సంగ్రామారంభము నుండియు శక్తివంచన లేక సాయపడుచునే యున్నారు. ఇకముందును అటులనే సాయపడగలరు. కాని యీ తరుణమున రాజ్యాంగసంస్కరణ సమస్య పరిష్కార మవసరమని భారతీయులు గోరుచున్నారు. ఈ యవసర మెట్టిదో అధ్యక్షు లీ విధమున వ్యక్తీకరించిరి.

“ఈ సమయమున రాజకీయ సంస్కరణములను గూర్చి ప్రస్తావించుట యవసరమని యోచించబడినచో, ఏర్పాటునకుఁబోలె బూర్జుముగ నభయప్రదాన మొనంగుట రాజనీతిధర్మమై యుండును. రాజకీయనిధి గారి యుపన్యాసమునకు ఇచ్చినట్టి ప్రతిపాదనములు గూర్చి కాని కాని

కీయసంస్కరణములను గూర్చి కాని యెట్టి నిర్దిష్టాంశములును గానరావు. ఇట్టి మహోత్సృష్ట సమయములందుఁ బ్రజల మనోరథముల వ్యక్తపరచుటయుఁ బ్రభువులు వాని నర్హతకై బ్రతిపాలించుటయు ధర్మము. ఏర్పాటు విషయ మొక ముఖ్యమగు తార్కాణము. ప్రభుసేవ కీ సంస్కరణములు మూల్యము లని కాదు; రాజభక్తి కణ్యవస్తువు కాదు. ప్రభుధర్మమును నెఱపి ప్రజలయందమితముగ సంగరసంరంభమును జనియించజేసి యీ యుద్ధేని దందును సమకూర్చి జయమునుగోనఁ బ్రభుత్వమువారు వినయపూర్వకముగఁ బ్రార్థించబడుచున్నారు.”

వైవాక్యములు బ్రాహ్మణస్వరాజ్యవాదినుండి వెలువడినవి గావు. భూస్వాములై, ఆదోళనాపరులని సామాన్యముగ నుడువబడు న్యాయవాదుల తరగతిలో జేరని విక్రమదేవవర్మగారిచే నుడువబడిన వాక్యములను, ప్రభుత్వమువారు గమనించుట భావ్యము. రాజ్యాంగ సంస్కరణములకుండ ఆయుధశాసనము వైనను నీతరుణమున దొలగించినచో శాస్త్రోత్సాహ మతిశయించెడిది. మితవాద నాయకులలో ప్రసిద్ధి గాంచిన వండిత మదనమోహన మాలవ్యాగారు ఆయుధ శాసన నిర్మూలన మవసరమని సంగ్రామసభలో ప్రతిపాదించిరి గాని, వారి సూచన నిరాకరింపబడెను ఈ విషయమై మండలసభాధ్యక్షులు క్రజాభిప్రాయము సీరితిన స్పష్టముగ నివేదించిరి.

“పెద్దకాలమునుండి యొంగ్ల సార్వభౌముల భుజిపీఠమునుండి నిడించుచు భారతరాజ్యలక్ష్మి రణైపుణ్యమును మఱచియుండుటవలన బలవన్ని యోగమునం గాని మరల భారతీయుల కండకకును నాయుధాభ్యాస మలవడదని మన పెద్దలు కొందఱు యోచించిరి. కాని బలవన్ని యోగ మపేక్షించుట మన కీర్తి గౌరవములకుఁ గళంకము గాదా? శత్రువరూఢినీకుటలములను సమరాసల బ్యాలల దహించుదగు వాహినీచయమును విచ్చిక్సేనానియోజనముననే కూర్చవచ్చును. ప్రభుత్వమువారును నుత్తమసేనానియంతృత్వపదములను దరగతి విధేదములు గణింపకుండ నష్ట లగు వారిని నియోగించి, తగు గౌరవములును సమపాయములును వేతనములును బ్రసాదించఁ దలచినచో, నతిశీఘ్రముగ వేనపేలు సేనలు సిఠెమునీడ నడుచును. ప్రభుత్వమువారి కప్పటికిని ఆయుధ శాసనమునురద్దుచేయకుండుటకడుకోచనీయము.”

రాజకీయసంస్కరణముల గూర్చి శ్రీవిక్రమదేవ వర్మగారి రత్యంతకుతూహలు లై యున్నారు. ప్రజానురంజకముగ ప్రభుత్వము పరిపాలింపవలసిన యవసర మిపుడు అనుదినము సువ్యక్త మగుచున్నది. కాంగ్రెసు సభాసంస్కరణములు మన కనీసపుకోర్కెలు. ఇంతకు తక్కువయగు సంస్కరణముల నొసగిన నసంతృప్తి హెచ్చుక మానదని అధ్యక్షులు స్పష్టపరచిరి. మాంటాగూగారు కొలది దినములలో రాజ్యాంగ సంస్కరణము విధానమును ప్రకటింప నున్నారని దెలిపియుంటిమి. ఈ సందిగ్ధ సమయమున ప్రజలను సంతృప్తిపరచుటకు కాంగ్రెసు సంస్కరణములు మాత్రమే చాలియుండును. మాంటాగూగారు ప్రజాశయముల సంతృప్తిపరచి దేశశాంతి నెలకొల్పుటకు కాంగ్రెసు సంస్కరణములను ప్రసాదించుట రాజనీతి యగును. ఇట్టి సందిగ్ధతరుణమున ప్రజలలో నశాంతి బురికొల్పుట అసంభావ్యముగ నుండును. ఆంగ్లేయుల స్వాతంత్ర్యాదేశమును కార్యరూపమున గనబఱచుట కిప్పుడు ముందరి కంటె యీవన్నీ నీయవలెను. ఈ కంటికోధనతో ఆంగ్లేయజేతము బలవన్మనోహరమై వేధన

జ్ఞానము గనబఱచు నని యూహింపబడుచున్నది. ఢిల్లీ సమావేశ తరుణమున నిట్టి ప్రకటనము గావించకబోవుట ఆశాభంగమునకు కారణ మయ్యెనని అధ్యక్షులు దెలుపుచున్నారు. వారి వాక్యముల గమనింపుడు.

“ఢిల్లీ సమావేశమున స్వపరిపాలనావిషయమున శ్రీసార్వభౌముని సందేశమునఁ గాని రాజప్రతినిధిగారి యుపన్యాసమునఁగాని పర మొనంగబడి యున్నచో నఖిలభారతవర్షము హర్షభూయిష్టమయి యుండును. నిజముగ రాజప్రతినిధిగారు సెలవిచ్చినట్లు మాతృభూమి కొఱకే యీ యాలమున బోదు సల్గుదు మని భారతీయు లుప్పొంగఁదగియుండును. ఏర్పాటున కిచ్చిన యాశ వైనను మనకుఁ గనబఱచియుండలేదు. భారత సచివులు వచ్చినది మొదలు పార్లమెంటుపంపున మానముద్రనె వహించిరి. శ్రీయుత ఖివర్దే మున్నగు వారు ఢిల్లీసమావేశమున నుపసాదించి యత్నించిన స్వపరిపాలన సంబంధమయిన తీర్మాన మంగీకృతము గాలేదు. కొన్ని కారణముల నిచ్చి రాజప్రతినిధిగారు దానిని ద్రోసివైచిరి. భారత ప్రభుత్వము ప్రజానుమతసంసిద్ధమై యుండినఁగాని సోకర్యము చేకూరనేరదని శ్రీయుత మాంటాగూగారు పార్లమెంటుసభలో నుపివీయుండిరి. కాఁబట్టి యట్టి శుభోదర్శము నొనఁగూర్చ వారు యత్నింపలేరని మన మనుకొనరాదు.”

అధ్యక్షులు బ్రాహ్మణేతరప్రముఖు లగుటచే బ్రాహ్మణబ్రాహ్మణేతర విభేదముల గూర్చి వారు నడిచిన యీ క్రొది వాక్యములు ఎల్లరచేతను కనుశ్రద్ధతో బరికింపబడదగి యున్నవి.

“నేను బ్రాహ్మణవత్సవతిన గాను; బ్రాహ్మణ విద్వేషిని గాను. ఒకరిని ద్వేషించుట మన ధర్మము గాదు. ద్వేషభావ మేవట్లున ననువుగాదు. నిష్పాక్షికబుద్ధిని బరికించిమాడఁగా బ్రాహ్మణులవలని దోషముకంటె వారియెడ ద్వేషము మొదగుఁగానవచ్చుచున్నది. ఈ ద్వేష ము కొన్ని వర్ణఃక్రూర స్వభావమును గూడఁ బూనుచున్నది. బ్రాహ్మణేతరుల దురవస్థలన్నిటికిని బ్రాహ్మణులే మూలకారణమనుట కడు విచిత్రము. ఉద్యోగములు మొదలగువానియందు బ్రాహ్మణులకుఁ గొంత ప్రాముఖ్యము వచ్చినచో నది కాలపరిస్థితులను బట్టి వచ్చినది. కాని బ్రాహ్మణతంత్రమువలనఁ బన్నబడినదిగాదు. భరతవర్షమున వర్ణాశ్రమభేదముండుటవలన బాపల కిట్టి పొంకము గలిగినదన్నచో, సృష్టికర్తను దూఱినవారల మగుదుము. నిజ మగు బ్రాహ్మణుల కెప్పుడును దదితరుల యెడ ద్వేషము లేదు. బ్రాహ్మణబ్రువుల మాటఁదల పఁగూడదు. ఇప్పటిబ్రాహ్మణులయెడ బ్రాహ్మణేతరుల కుండు ద్వేషభావముకంటెఁ దద్దివర్యయము హెచ్చుగఁ గానరాదు. శ్రీమహావిష్ణుని, యవతారములలో వామనుఁడుదక్క మఱి బ్రాహ్మణులు గానరారు. పరశురాముఁడు వృత్తిచేక్షత్రియుఁడు. శ్రీరాముఁడు క్షత్రియుఁడే. శ్రీకృష్ణుఁడు యాదవుఁడు. బ్రాహ్మణులు వీరలను బూజింపరా? దాయపంపకమున సోదరుల నడుచు వివాదములు గలిగినను మాతృభక్తిని విడుతురా? బాపలవలని బాధలు హెచ్చని యోచించినను, ఆ కారణమున రాజకీయసంస్కరణములు వలదనుటయు స్వపరిపాలనము లభించునేని ప్రభుత్వమంతయు బ్రాహ్మణాధీనమే యగునని యూహించుటయు సమంజసముగాదు. హిందు మహమ్మదీయవిభేదము లంతరించినను బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతర సమస్య వెలువడుటయు బ్రాహ్మణేతరు ఇట్టి యాన్యుడు లేక యిట్లుటి రాజకీయవర్ణనహాకను విషయవిషయవేదము నని కోరుకుండును. కా

జగద్రాహ్మణేతరుల యల్పదృష్టిని ప్రకటించుచున్నది. మఱియుఁ దన్నాయకుల కిది స్వబుద్ధి జాతము గాదనియు నన్యప్రేరిత మనియు నూహించదగియున్నది. బ్రాహ్మణేతరులలోని పెక్కుఁడ్రు విశాలదృష్టివంతులు దమసంఘమును బాగు చేయఁగోరి రాజకీయ సంస్కరణములు కాంగ్రెసు-లేగువారి విధానమునఁ బ్రసాదించఁబడ వలయుననియు దక్షిణ హిందూస్థానమున బ్రాహ్మణేతరులకుఁ బ్రత్యేక ప్రాతినిధ్యములు మాత్ర మొసంగఁ బడవలయు ననియుఁ గోరుచున్నారు. ఇయ్యది యందఱవలన సంగీరించఁబడిన విషయమే. ఏరాష్ట్రమునందైనను బ్రాహ్మణేతరులస్థితియే దేశాభివృద్ధికి మూలాధారము. కృషి వాణిజ్య శిల్పాది కర్మములవలన దేశోన్నతత్వమును బ్రతిపాదించువారు బ్రాహ్మణేతరులే గదా. దేశ భరమును మోయువారలుగూడ బ్రాహ్మణేతరులే. కావున వారల ప్రాముఖ్యము నెవరును దృఢీకరింపఁజాలరు. కాని యల్పసంఖ్యాకు లగు బ్రాహ్మణుల వలన బీతిచేఁ గాని వారియందలి ద్వేషముచేఁ గాని దేశక్షేమమునకు వలయు మార్పులను వలదనుట యెట్టి నీతివైపుఁబ్రయోమో తెలియరాకున్నది."

ఆంధ్రోద్యమము గూర్చియు భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర విభజనము గూర్చియు వారు సంపూర్ణ మగు సానుభూతిని జూపుచు, నిటుల నుపన్యసించిరి.

"భాషాప్రయుక్తవిధానము లంగీకృతమైనచోఁ బ్రత్యేకముగా నాంధ్రరాష్ట్రమును ద్రవిడ రాష్ట్రమును ఉత్కలసమీపముతో నోధ్రరాష్ట్రమును నేర్పడవలసి యుండును. ఈ యాదర్శమిప్పుడన్యరాష్ట్రములయందఁ గూడఁ బ్రాబల్యము గాంచుచున్నది. మహారాష్ట్రలు, సింధు దేశీయులు మొదలగువారలు దీనిని బాగుగ నామోదించి యున్నవారు. వంగదేశీయులు వంగవిభాగమును గూర్చి ఘోరముగఁ బోరి కార్యమును సాధించి కృతార్థులైరి. ఇట్టి స్థితియందుఁ బ్రభుత్వమువారి విషయమునఁ బనిఁబూని కార్యము నెఱవేర్చుట యావశ్యకమైయున్నది. ఏ దేశమందైన నియ్యది నా మాతృభూమి యను నభిమానము బయల్పడుటకు ముఖ్యకారణము ఏకభాషాప్రచారమే. ఇట్టి భాషాప్రచారమువలన నేకమాతృ స్వస్వముఁ గ్రోలి నవారివలె సోదర భావమును వృద్ధిచేసికొని మాతృ భూమియొక భక్తి గలిగియుండుదు. తల్లి బిడ్డను బొత్తిళ్ల నుంచుకొని నేర్పు నది తల్లి బాస. ఆంధ్రోద్యమమును గూర్చి వేఱుగ నుడువ వలసినది లేదు. ఆంధ్రోద్యమము ప్రజల హృదయములఁ జక్కఁగ నాకర్షించినది. నే నాంధ్రుఁడఁ గాకుండినను నాంధ్రదేశము నాంధ్రభాషయు నాకు ఛాతీతుల్యములు. ఆంధ్రోద్యమమునందు నాకుఁ బూర్ణాభిమానము గలదు. దేశీయమహాసభ వారివలనఁ బ్రత్యేక మాంధ్రరాష్ట్రీయసభ యంగీకరింపబడుటయే భావి శుభ సూచకము. ఆంధ్రసోదరు లుత్తమాదర్శమును బైకెత్తి దేశము నకుఁ గన్గొనఁచుచున్నారు. ఆంధ్రరాష్ట్ర మేర్పడుటకై యుత్సాహులును ఉత్కలరాష్ట్ర మేర్పడుటకై యాంధ్రులును గోరవలసియుండగా గంజాము మండలమువారి కివ్వవలయున మనస్ఫూర్తి గలిగి యుండుట యనుచితము. అచిరకాలమున నాంధ్రోద్యమము సఫలీకృతమై యాంధ్రరాష్ట్రము రూపుగ నున్నట్లు జగన్నిర్మాత యనుగ్రహించును గాక!"

పై వాక్యములను మనసునం దిడుకొని, భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర విభాగము సంగీకరించిన ఆంధ్ర, ఉత్కల, సింధు, మహారాష్ట్ర, కర్నా

టూదిరాష్ట్రీయులు గలసి కృషిసలుపుచో, రాష్ట్ర సమస్య సులభముగ పరిష్కరింపబడుట నిశ్చయము. అధ్యక్షులు జాతీయవిద్యవై తమకు గల అభిమానమును జూపిరి. గంజాము, విశాఖపట్టణము, గోదావరి మండలపు ఏజెన్సీలలో విద్యా విషయకలోపము హెచ్చుగ నున్నది. ఈ ప్రాంతముల ప్రయాణసౌకర్యములకై రైలు మార్గము నేర్పరచి, విశాఖపట్టణపు నౌకాశ్రయమును నిర్మించినయెడల, ఈ ప్రాంత మంతయు ధనభాగ్య సమృద్ధితో విరాజిల్లి ఆంధ్రదేశమునకు మకుట ప్రాయము గాగలదు. ఇందుకై ఆంధ్రులు నిరంతరకృషి సలుపుట యవసరము. అధ్యక్షోపన్యాసము, జాతీయోద్యమ సూత్రములను చక్కఁగ ప్రతిపాదించుచున్నది; ఆంధ్రులయొక యములను సమర్థించుచున్నది. వీరి యుపన్యాసము ప్రజలను ప్రభుత్వమువారిని తమతమ ధర్మములను నిర్వహించుటకు పురికొల్పుచుగాక!

వివరీతవాక్యములు

కాంచీపురమున జరిగిన మద్రాసు రాష్ట్రీయ సభా సమావేశమున, బెన్సెంటుగారి తీర్మానముపై జరిగిన చర్చా స్వభావము, మా పాఠకులకు దెలిసియే యున్నది. ఏదియో నొక యావేశతరుణమున, హేతుజ్ఞానము ఒక్కొక్కసారి నాయకులను గూడ విడుచుటయం దసహజ మిద్దయును లేదు. అట్టి సంఘటనములు పాశ్చాత్యదేశపు సభలయం దనేకమారులు గాన్పించుచుండును. కాని యిట్టి తాత్కాలికవివాదములను బిమ్మట బెరుగనిచ్చుట భావ్యము గాదు. మేమిదివరకు దెలిసినట్లు, రాష్ట్రీయసభయం దుభయవాదులకును గల భేద మత్యల్పము. ఉభయుల యొక యమును, సంగ్రామ సాహాయ్యమే. యవకు లగు సభ్యులు సంస్కరణ ప్రదానము ఉత్సాహ ప్రాబల్యమున కత్యవసర మని చెల్పుచున్నారు. బెన్సెంటు పక్షమువా రీ యవసరమును గుర్తించక బోలేరు. అయినను, సంగ్రామసాహాయ్యమునకు వెంటనే గడంగవలయునని గోరుచున్నారు. ఉభయలకును మాటకట్టించే భేదము. కాని యవకులు తమ యభిప్రాయముల నీ తరుణమున ప్రభుత్వమువాకి దెలుపక దాదీయించుట భావ్యము గాదని దలచి, రాష్ట్రీయసభలో స్పష్టపరచిరి. ఇందుచే ఏ పక్షమువారి రాజభక్తి నయినను శంకించుట వెఱ్ఱితనము. జర్మను నిరంకుశమును ప్రేమించునంతటి అల్పమతు లేవరును ఉండబోరు. బెల్జియము, స్వీడెన్ మొదలగు దేశములలో గావించబడిన దౌర్జన్య కార్యముల గూర్చి జదివిన పిమ్మట నెట్టి మందమతియు చిత్తచాంచల్యమునకు లోను గాజాలదు. అందుచే హిందూ న్యాయాధియో పత్రికలు అనవసర మగు వాదప్రతివాదములను మానుకొనుట యుక్తము. నాయకు లొక్క సత్యమును మాత్రము గుర్తించవలెను. విద్యాధికులగు యవకులు నాయకుల వాక్యములను అంధ ప్రాయముగ విశ్వసించజాలరు. వాటిని హేతుజ్ఞాన మను నొకపీడిరాతితో జరిక్షించిన గాని, విశ్వసించరు. అనుచరులను తమ యభిప్రాయములకు సుముఖుల చేయుటకు, నాయకులు సామోహాయముల నుపయోగింపవలెను గాని, నిరంకుశమును గనబడిన లాభముండదు. నాయకులు, అనుచరులు తమ ననుసరింపవలయునని గోరుటకు ముందు, తాము అనుచరులయందు విశ్వాసమును పురికొల్పవలయునను విషయమును జ్ఞాపకముంచుకొనవలయును. అపు

డుగాని ఉభయులకును అన్యోన్య మేర్పడనేరదు. కాంచీపురసభ యీ సూత్రమును వెల్లడిచేసినది. నిన్నటిదినము న్యాయాధియో పత్రికలో 'స్వరాజ్యము-సంగ్రామమునకు గల సంబంధము' గూర్చి సంపాదకీయ వ్యాసము వ్రాయబడినది. అందులో సంగ్రామోత్సాహప్రజ్వలనమునకు స్వపరిపాలనా ప్రతిష్ఠాపనము తోడ్పడు నని చెలుపబడినది. ఈ యభిప్రాయమునే యవకులు రాష్ట్రీయసభలో దెలిపినందులకు, నిందింపబడిరి. కాని వ్యాసమునందలి యీ క్రిందివాక్యములు మాకాశ్చర్యమును పురికొల్పుచున్నవి. "హిందూ దేశమునందలి జర్మను ఏజెంటులనుండి ఒక్క అపాయము వ్యాపింప గలదు. జర్మనీ హిందూ దేశమునకు హాంయా లియ్య గలదను అభిప్రాయము వ్యాపించుటయే, గొప్ప యపాయము. అదృష్టవశమున ఈ వాక్యములను నమ్మునంతటి పిచ్చివాండ్లు కొలదిమంది మాత్రమే గలరని మానమృకము. వెల్సేగారి వ్రాత యీ పిచ్చునెక్కువ చేయవచ్చును. ఈ పత్రికాధిపురాలు నకు, మా పింపుచు నొక రొకలేఖను వ్రాసిరి. అందులో జర్మనులు హిందూ దేశమునకు స్వరాజ్య మిచ్చెదరని తన నమ్మకమనియు, ఈ లేఖను తప్పక ప్రచురింపవలయుననియు యీ లేఖకుడు గోరెను. ఇట్టి నమ్మకము పిచ్చుదయనను, జర్మను ఏజెంటు తమ విషబీజములను నాటుట కనుకూలస్థితి నేర్పరచుచున్నది. మార్పు చేతమస్థితి చెడక బాగుపడునని, మూర్ఖులగు ప్రజలు దలంపవచ్చును. స్వరాజ్యము గోరుటలో, మార్పుకొరకు వీరాశించుచున్నారు. ఇటుల గోరుటలో సామ్రాజ్యములో స్వపరిపాలనము వనుభవించుటకొరకే ప్రజల మనముల ద్రిప్పి, అయ్యవి అన్యధా తిరుగకుండ, జూచుట మనవిధి."

ఎల్లరకును దెలిసినంతవరకు, జర్మనులు స్వరాజ్య మిచ్చెదరని యూహించి, మార్పు గోరువంతటి ఉవ్వాగులు ప్రజలయందు గలరని దలంపజాలము. భారతీయుల రాజభక్తి సంగ్రామ మిన్ని వత్సరములనుండియు జరుగుచున్నను చలించకున్నది. ఇంతకాలము తీవ్రపరిశోధనకు దానివ రాజభక్తి యికముందు చలించు ననుట కవకాశ మెక్కడను లేదు. అట్టితరీ, ఆంగ్లోహైందవ పత్రికలవలె న్యాయాధియోపత్రిక తన వ్రాతలచే నిరాధారమగు కలవరమును ప్రజలందును, అధికారులందును బెంచునేమో యని భీతి గలుగుచున్నది. కాని జర్మనీ దౌష్ట్యము జూచుచు, ప్రపంచమున స్వాతంత్ర్యము నడగ ప్రొక్కకంకణము గట్టుకొనిన జర్మనీ హిందూదేశమునకు స్వపరిపాలన మిచ్చు నని దలచునంతటి మూఢులుండజోరు. అట్టివారు గొందరు గలరనియు, జర్మనీ ఏజెంటు ఈ యభిప్రాయమును దేశమున వ్యాపింపజేసెద రనియు, ప్రకటించుట ఆధారహీనమని మాయభిప్రాయము. హైందవుల రాజభక్తి సహేతుక మగునది. అందుచే నయ్యది అచలనముగ నుండును. ఇదివరకే వివరీతాభిప్రాయము లనేకములధికారులలో ప్రబలియున్నవి. ఇందుకు దోడుగ, పాలకుల విశ్వాసము జెడగొట్టు న్యాయాధియో వ్రాతలు, ఈ యభిప్రాయమును మరింత బలపరచును. పాలకులును పాలితులును ఈ సమయమున సంగ్రామ సాహాయ్య మెటుల గావించవలెనో యోచింపవలెను. ఉభయులకును అన్యోన్య ప్రేమ, విశ్వాసము పెంపొందవలయును. దేశ సాయకుల ప్రయత్నము లన్నియు యీ ఫలితమునకు తోడ్పడుట శ్రేయస్కరము.

చిత్రపువదంతలు

నేటి మద్రాసు ప్రెస్సుపత్రికలో "వ్యాస" యనువారు రెండువదంతలు తమకు చెలినవని ప్రాయశాన్యముగా ప్రకటనము త్వరలో వెలువడుననుట ప్రధమవదంతి. ఇంతవరకును ఆంగ్లేయులకు మాత్రమే ప్రత్యేకింపబడిన మహానాన్నతో ద్యోగ మొకటి భారతీయుల కొనగబడు ననుట రెండవ వదంతి. మాంటాగూగారు త్వరలో సంస్కరణ విధానమును ప్రకటించెదరు గాన, మొదటి వదంతి కాధార ముండవచ్చును. కాని గాజ్యంగసభ శాసననిర్మాణ సభాధికారమునకు లోబడియుండుట రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యమున ముఖ్యాంశము. లేనియెడల, ప్రజలకు పరిపాలనాధికారము లేకబోగా, అధికారవర్గపు నిరంకుశ మతిశయించి, ప్రజల కష్టము లినుమడించును. మాంటాగూగారి సంస్కరణములు కాంగ్రెసుసభ వారు గోరిన రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్యమునే ప్రసాదించునని దలచెదము. లేనియెడల ప్రజలతో సంతృప్తి గలుగక, సంస్కరణ ప్రదానము నిర్ధరక మగును. రెండవ వదంతి నిజమగునేని, విక్టోరియా రాణిగారి ప్రకటనము సఫల మయినదని ప్రజలు సంతసించుట నిశ్చయము.

కడసభలు

ఆంధ్రమహాజనసభకు, దివానుబహదూరు నెమలి కట్టాభిరామారావు గారును, ఆంధ్రరాష్ట్రీయసభకు గా. బి. వేంకటపతిరాజు గారును అధ్యక్షులుగ నుండుట కంగీకరించిరిని, ఆహ్వాన సంఘమువారు చెలుపుచున్నారు. ప్రతినిధుల సౌకర్యములకును సభావిజయమునకును వలయు ప్రయత్నము లన్నియు జరుపబడుచున్న వని చెలియుచున్నది. ఆహ్వానసంఘమువారి ప్రయత్నముల కాంధ్రమహాజనులు తోడ్పడినగాని, సభ విజయము గాంచనేరదు. ఆంధ్రులన్ని ప్రాంతములనుండియు వేనకువేల సంఖ్యలతో నరిగి, ఆంధ్రమాతను సేవింపవలయును. సౌకర్యముల గూర్చి యోచించుట కిది సమయముగాదు. ఆంధ్రులు దేశభాద్యతలను జయప్రదముగ నిర్వహించగలరని, ప్రపంచమునకు నెల్లడి యగునపుడే, భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రవిభజనముగాని, ఆంధ్ర రాష్ట్రనిర్మాణముగాని, జాతీయ స్వపరిపాలనా ప్రదానముగాని, సుసాధ్య మగును. అట్టి శక్తి తమకు గలదని జూపించుట కాంధ్రులెల్లరును మహాత్మాహముతో కడపసభలకు వెడలి, తమ ప్రాచీనగౌరవమును సార్థకపరచుట భావ్యము.

ఆంధ్రవిద్యానిధి

శ్రీకాళయక్తిసంవత్సరము

1918-19 సం॥ వసూళ్లు

ఇదివరలో ప్రకటితమైన చందా సామ్యము రు. 947-8-1
వంకాశీరావుగారు రాజమహేంద్రవరము 0-12-0

మొత్తము రు. 958-4-10

చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయము

బి. ఏ. ఆనర్సు పరీక్ష

III క్రమపు

ప్రకృతి కాన్రక్షము

శి.దాతకగతి 29. ఎన్. నుబ్బరావు, 20 హెచ్.

శ్రీవాసరావు.

మాడవతరగతి - వాల్మీ-మేబెల్

ఆనర్సులేని ఎం. ఏ. డిగ్రీ

167. చిత్తూరు పి. రంగనాథం (మాడవతరగతి)

పూర్వనిబంధనల ప్రకారము ఎం. ఏ. డిగ్రీ

188. ఎన్. సంతాంకర్ జీవనరావు (మాడవతరగతి)

స్థానిక వార్తలు

కల్లూరిసిని సభ:—ఈ సభవారు తేపు 18 వ తేదీ రాత్రి 9-15 గం॥ కు విజ్ఞాపనా పబ్లికేషన్ వారిలో ఏ. వాసుదేవ మొదలిగూర్ గారిచే నిర్వహించిన సుగ్రీవపట్టాభిషేకమును నాటకమును ప్రదర్శించును.

బృందావన మహాత్మ్యము:—ఈనెల 19 వ తేదీ ఆదివారం ఉదయం పెరంబూరు, రంగసాయి నాయుడు పీఠముందు నెలకొనియుండు తిరుమగనాథ భక్తజనసభవారిచే బృందావన మహాత్మ్యము జనపబడును. బృందావన మహాత్మ్యమునకు కమ్మ భక్తుల కందరికిని భోజనములు పెట్టబడును.

ధనుర్విద్యా ప్రదర్శనము:—ఈనెల 20 వ తేదీ సాయంత్రము 5-80 గంటలకు చెన్నపురి విక్టోరియా హాలునందు అభినవ అర్జున శ్రీ అష్టారావుగారిచే సెకండు లెవ్వనెంటు జయపూరు కుమారరాజుగారి యాదరణమున వారి సమక్షమున విశిత్రధనుర్విద్యా ప్రదర్శనము గావించబడును. వీరి ధనుర్విద్యాప్రావీణ్య మగణ్యము.

చెన్నపురి పశువులు:—చెన్నపురినుండి ప్రైయిటు సెటిల్మెంటులకు ఎగుమతియగుచున్న పశువులలో చాలభాగము పెనాంగు చేసినవెనుక ఒక జాడ్యమువలన మరణించుచుండినవి గనుక చెన్నపురి రాజధానినుండి పశువులను దిగుమతి చేసికొనగూడ దని ప్రైయిటు సెటిల్మెంటు ప్రభుత్వమువారు కాసిందిరి. పశువుల నెగుమతి చేయునా రివిమయమై జాగ్రత్తగ నుండవలెనని చెన్నపురి ప్రభుత్వమువారు కాసి యుత్తరువును ప్రకటించిరి.

జెయిలుకందు పోరు:—కడపిన మంగళవారము నాడు చెన్నపురినుండలి (పెనిస్సెయిల్) జెయిలులో పెద్ద పోరు జరిగి రహిమానుఖాన్ అను నొక ఖైదీ వాసుదేయ్యన. ఈ రహిమానుఖాన్ తెలుచీపటాలమునందు పట్టుకడి 6 సంవత్సరముల క్రిందట సింగపూరులో నిరాయుధుడుగ చేయబడెను. 5 సంవత్సరములు పనిచేసిన వెనుక అతనిని ఇటీవల నే పెనిస్సెయిల్ వంటి ఇంటియొద్ద వాడ్యులుగా నియమించిరి. మంగళవారమునందు అతడు మంటి ఇంటి ఆగ్నేయలో తిరుమలస్వామి అను నతనిని పరిశీలించగా అతనియొద్ద నగ్నమును, బీడియను దొరకెను. ఈవిషయమును రహిమానుఖాను జెయిలులకు రిపోర్టుచేసెను. రహిమానుఖాను రిపోర్టు చేసెనని తిరుమలస్వామి ఎజిగి మధ్యాహ్నమున రహిమానుఖాను నెదుర్కొని అతనితో తగవులాడెను. గులాంర నూలు గూల్ లా. ఛా. నుబ్బరావు దేవన్ అను వారు నుచు రిపోర్టుచేసెను. గూడ పోరు నందు తేరిరి. పెద్ద పోరు జరిగెను. ఈపోరుందు వారు చేతికి దొరకెనవని నన్నిటినుచయోగించిరి. పోరు విని జెయిలుల ఆఫీసులకు వచ్చిచూచునదికి వంటి ఇంటి యందెవ్వరును లేవండిరి. రహిమానుఖాను మట్టుకు రక్తము నందు దొరలును పడియుండిన. అతని తలయును ఎడమకాలు ను చిడక కొట్టబడియుండిన. జెయిలుల అతనిని చూచిన కొన్ని నిమిషములైన వెనుక అతడు ప్రాణములు విడచెను. పోరునందుండిన ఇతరుల కనేకులకు గాయములు తగిలెను. పోలీసువాడ విచారించుచున్నాడు.

ఫిన్లండు యుద్ధము

పోర్టు, మే 15:—అధికారు లిట్లు తెలుపుచున్నారు—జెయిలుగార్డులు టాకురు పోరు నాకొనించుకొనిన పిమ్మట 400 మంది రువ్వరు ఈద్యోగులను సైనికులను నలువది ఎటడిసి గుంపులుగ విభజించబడి మరఫిరంగులతో గాల్పు బడిరి. తుపకు భయంకరయుద్ధ మొకటిజరిగెను. అందు నాలుగు వేల మంది సైన్య గార్డులును జర్మనులును బంపబడిరి. సైనికులు కానినా రనేకమంది జర్మనుల ముట్టడించిన మరణించిరి.

అవస్థము, మే 15:—అందరికిని సమాముగ కోట్లనిచ్చు స్వాతంత్ర్య ముండవలయుననునట్లు ప్రవృత్తుడయి సభనందు పరాజయ మొందెను.

చీనా జపానులు.

లండను, మే 15:—నూయాయ్కు ప్రెస్సుపత్రిక కుమికింగునుండి ఇట్లు లెంతిచ్చుచున్నది.—చీనా జపాను సైనిక ప్రతినిధు లేదియో యొక యొకపంబడికను గావించుకొనిరి. ఇంక నాయొకపంబడిక మంత్రివర్గమువారి యంగీకారార్థ మంపబడును.

విశాఖపట్టణ మండలసభ.

అధ్యక్షుని యాగమనము.

(ఒక విలేఖరుని యొద్దనుండి)

అనకాపల్లి, మే 16 18 వ విశాఖపట్టణ మండల సభాధ్యక్షులగు శ్రీ విక్రమదేవ వర్మగారును, గౌరవనీయులగు బి. ఎస్. శర్మగారును, విశాఖపట్టణము, విజయనగరము మున్నగు పురములనుండి ప్రతినిధులును నేటియుదయము స్వాగంజరు బండిలో వచ్చిరి. ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులను, ఆహ్వానసంఘ సభ్యులను వారిని ప్రేమను నొద్ద కలసికొని సత్కరించిరి. అధ్యక్షులు బండి దిగగనే ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులు వారిని పుష్పమాలాలంకృతులను గావించిరి. జాతీయ బ్యాండువారు స్వాగత గీతములను పాడిరి. అచ్చటినుండి విచ్చిక వర్గము వారును, ఆహ్వానసంఘమువారును, బ్యాండువారును ఈరంగపు వెడలి అధ్యక్షునివిడిదివేర్చిరి. నేటిచద్యాహ్నము 1-80 గంటకు మండలసభ సమావేశమగును.

కార్యక్రమ ప్రారంభము.

అనకాపల్లి, మే 17:—నిన్నటి మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు మహాసభ జాగ్రిక్లబ్బు మైదానమునందు ప్రత్యేకముగా నిర్వహించిన విశాలమగు పంధలియందు సమావేశమయ్యెను. అధ్యక్షుల మాత్రేగింపుతో తీసికొనివచ్చిరి. వారు సభామండపము చేరినవెంటనే "వందేమాతరం ఆంధ్రమాతకు జై" ఇత్యాది ధ్యానములు మిన్నుముట్టెను. విచ్చికవర్గము వారు దారిద్ర్య ప్రక్షలనుండ సభ్యులెల్లరు సగౌరవముగా లేచి నలుమంద అధ్యక్షులు సభామండపము ప్రవేశించిరి. వందేమాతరగీతములలో సభాక్రమము ప్రారంభమయ్యెను. సభకొరకు ప్రత్యేకముగా రచించబడిన పద్యములను గీతములును చదువబడిన. ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులగు యితేటి వేంకట నరసింహారావుగారు ట్టుప్రోవన్యాసమునందు సభ్యులకును ప్రతినిధులకును స్వాగతము నొసగి ప్రస్తుత స్థితులనుగూర్చి కొంతతడవు ఉపన్యసించిరి. శ్రీ నిక్రమ దేవవర్మగారు అధ్యక్షుల కహింప వలెనని గౌ.రా. బి. బి. ఎన్. శర్మగారు తపపాదించి, (పారవశీపురమున 1 క్రే మట్టిడరు) జగన్నాథశాస్త్రి గారనువదింప మంధా నూర్యవారాయణరావు, (విజయనగరం), ఎం. నుబ్బరావు (పోడవరం) కె. ఎస్. నారాయణరావు (విశాఖపట్టణము), ఎ. ఎన్. నారాయణరావు (రాజాం), వారిశ్వంధ్రుడు (అనకాపల్లి) గార్డులు మున్నగువారులు బలపటం అధ్యక్షులు అధ్యక్షాసము నలంకరించి పుష్పమాలా లంకృతులై తమ ప్రారంభోపన్యాసమును జదివిరి. సభ్యులతృప్త్యాహముతో వారి యుపన్యాసము, నాలిందుచుండిరి. అధ్యక్షుల యుపన్యాసమునందు రాజభక్తి దేశభక్తి విషయములు, ప్రస్తుతస్థితి సమస్యల విషయములును గంభీరముగను, అద్వితీయముగను విమర్శింపబడిన.

సభ జయప్రదముగ జరుగవలెనని కోరుచు బీసెంటు, ఆరండేలుగార్లు పంపినతంత్రీవార్తలును, ఎస్. నుబ్బరావు, అప్పకుపంతులు, కురుపాం దివాను గౌ.వేంకటపతి రాజుగార్లు ను ఇతరులను పంపిన యుత్తరములను సభకుందు చదువబడిన. సర్వసంఘ ప్రతినిధులుగల విషయనిర్ణయ సంఘమేర్పణం పబడి చిత్తుతీర్మాతములను చర్చించెను. తీర్మానములను సక్రమముగా ప్రకటించి చర్చించుటకు సభ నేటియుదయము సమావేశమగును. (తంతివలన)

వాషింగ్టను, మే 15:—బ్రిటనునకు 20 కోట్ల డోలరులను, ఫ్రాన్సునకు 10 కోట్ల డోలరులను, ఇటలీకి 10 కోట్ల డోలరులను మొత్తముమీద మిత్రమండలి వారందరికీ కలసి 57 కోట్లు రీలత్వ డోలరులను బదులీయవలసినదని మాట్లాడునా గారు చెప్పిరి.

జానీ, మే 15:—సంధిపుత్రమున సంతకము చేయబడినను అధికారప్రకటనమున పార్లమెంటు ఎత్తివేయబడిన సంగతియు తెలుపబడెను. జూన్ 17 వ తేదీని సమావేశమగు క్రొత్తపార్లమెంటునకు క్రొత్తసంధిపరకు లర్పింపబడును.

జర్మనీ రుమేనియాం బడంబడిక.

ఆనుబ్దము, మే 15:—జర్మను రుమేనియాం కర్తకపు బడంబడిక ప్రకారము రుమేనియాతో తంత్రీవార్తా సంబంధములను, తెలిఫోను రాయబారపు కుదుపాయములను ఏర్పరచుటకు నిశ్చయింపబడెను. ఇయవలన రుమేనియానుండలి సంగతి సందర్భము లన్నియు నతివేగముగ జెర్లననకు తెలియగలవు.

విరోధామహాసంగ్రహము

(రైతుకు ప్రయోజనము)

ఇంగ్లండు

సింహాశ్రమము గవర్నరు.

లండను, మే 13:— సింహాశ్రమము గవర్నరు జనరలు మా నింగు గారు క్షేమముగా వున్నారని క్లిష్టము నుండి తెలియజేసినది.

బ్రిటను యుద్ధ వ్యయపట్టిక.

లండను, మే 14:— ప్రజల మందరమున ఆర్థిక పులిల్లును గూర్చి యేదియో తర్కముచేర్చి ఎక్కువెక్కువ ఛాన్సులను బోనరలూ గాఢము చేసిరి. ప్రస్తుతము సామ్యము గూడజేయుటను గూర్చి తన కంతగా భయము లేదు. క్రిందటి జనవరి నెల ౧౫ వనూలయిన మొత్తమునందు 100 కోట్ల పానుల క్రొత్త సనముగలదు. యుద్ధపుత్రములు క్రిందటి ఆర్థిక బరుమాసముననే బయలుదేరినవి. సేవించు సర్వీస్ ఫిట్టువలన ఏప్రిలు 1 వ తేదీ నాటికి 71 కోట్ల 90 లక్షల పానులు వ నూ లై న వి. (ఉత్సాహము) చందాలు కొన్ని యాగి పోవుచున్నను ఆ న కొన్ని నం త ధ న మెట్లు వనూ లగునని తనకంతక ఆతురతలేదు. అట్టి చందాలకు ప్రేజమును గలిగించుటకు తగిన ప్రయత్నములు చేయబడెను. బడ్జెట్టున కందఱు సంతోషించి నట్లనే వాదనము వలన విదితమగుచున్నది. క్రొత్త భర్తవలన గూర్చి బోనరలూ గా కేమియు నూచింపలేదు.

గౌరవ పత్రములు.

లండను, మే 14:— రాజుగారి పత్రమను పేర క్రొత్త బహుమతులు పంచి పెట్టబడునని యుద్ధ కార్యాలయము వారు ప్రకటించుచున్నారు. ఈ తరగతి బహుమతు లన్ని విధములగు సైనికులకు సేవగలవడును. దెబ్బలు తగిలి విడువబడిన సైనిక, వాచిక వైమానిక ఉద్యోగులకు మాత్రమే బహుమతు లీయబడవు. బహుమతులు రెండవతూరి గూడ పుంచి పెట్టబడగలవు. ఆస్ట్రేలియా, కెనడా, న్యూజీలండుల వాచికాదళముల వారికి వలస చేరేయాధికారు లా బహుమతుల నొసగెదరు. మాల్టా, న్యూఫౌండులాండుల వాచికాదళములందరి వారికి వాచిక కాఖయొక్క అకౌంటెంటు జనరలు గారి బహుమతుల నొసగెదరు.

ఫ్రైడిల మారకము.

లండను, మే 14:— ప్రాన్సు జర్మనీలు 18 మాసముల కంటే నెక్కుడు కాలము కారాగార శిక్ష ననుభవించిన ఫ్రైడిల మార్కుకొనుటకు తగిన యేర్పాటుల చేసికొనెను. కావున 1914, 1915 సంవత్సరములందు పట్టుకొనబడిన బ్రిటిషు సైనికులను కమిషనీయబడిన ఉద్యోగులను మార్కుకొనుట కేలప్రయత్నింప రాదని బర్మింగ్హామ ప్రభువుగారు ప్రభువుల మందరమున వాదించిరి.

న్యూటన్ గారు ప్రత్యుత్తరమున నిట్లు చెప్పిరి:— మంచి స్థితియందున్న ఫ్రైడిల మార్కుకొనిన కొలదిని యుద్ధకాలము హెచ్చుచుండును కావున నట్టి వారిని మార్కుకొనగూడదని దొరతనమువారు దీర్ఘముగ నాలోచించి నిశ్చయించిరి. ఈవిధమును మన మవలంబించిన మిత్రమండలి వారందఱు నట్లనే చేయుదురు. అంత రుష్యా జర్మనీ మారకమునకే న నేకమంది సైనికులు మరల యుద్ధసన్నధు లగుదురు.

పరామ దొరతనమువారు బ్రిటిషువారి పద్ధతి నవలంబించిరి. కావున ఫ్రాంకోజర్మను ఒడంబడిక ఎట్లు మారెనాయని తామ విస్మయ మొందుచున్నాడు. వారియేర్పాటుల ప్రకారము సైనికులను, గివిలియనులను నుమారు 830 కేలమంది యుండుదురు. ఈయేర్పాటు స్థితిగతుల పూర్తిగ మార్చి వేయుటచే దొరతనమువారు పూర్వపు యేర్పాటును మరల నాలోచింప నిశ్చయించుచున్నారు. మూడేండ్లనుండియు పట్టుకొనబడిన ఫ్రైడిల విడచిపెట్టుట కాంగ్ల జర్మను సమాధాన మొనగూడిన మనకంతక నష్టముండదు. ఏలనన ఇరువుర సంఖ్యయు కొంచెము హెచ్చుతక్కువగ సమానముగ నుండగలదు.

లండను, మే 14:— మిల్నరు ప్రభువుగారు ప్లానుహోపుగారిని ప్రభువుల మందరమునందలి యుద్ధకార్యాలయ ప్రతినిధిగను యుద్ధకార్యాలయపు పార్లమెంటు కార్యదర్శిగను నియమించిరి.

జోహనసుబర్గు దీక్షములు లేకుండుట.

లండను, మే 14:— జోహనసుబర్గు మునిసిపలు ఎలక్టిక్రు కాఖ సేవకులు సమ్మెకట్టుటచే వీధులు వెలిగింపబడక గాంధాంధకారమై యుండెను.

సరఫరాలు; ఏకముఖాధికారము

లండను, మే 15:— రాత్రిసిబ్బాగు నింక సభకముగ ప్రవృత్తులని యుండుటచే మనుష్యులు తక్కువగనుండుట వలనను ఎక్కుడు సరుకు నెగుమతి చేయవలసి యుండుటవలనను ఇంకనుబాగుగ పనిచేయవలసినదనియు నెలవులను విడువవలసినదనియు గనుల శ్రమ్యువారలకు హెచ్చరిక చేయబడును. ఈ సంగతి నాలోచించుటకు గనిపనివాండ్రు సంఘము నేడు ముఖ్యముగ సమావేశమగును.

“డెయిలీ న్యూస్” ఇట్లు ప్రాయోచున్నది:— ఆహార పదార్థములు, మందు గుండు సామగ్రి, మరుకపదార్థములు, నూనెలు, కలపమొదలగువాని సరఫరాలను బాగుగ నిర్వహించునిమిత్తమొక సంఘము నెలకొల్పుటకు దొరతనము వారు నిశ్చయించిరి. ఆసంఘమున వర్తక సంఘము యొక్కయు, ఆహార మంత్రివర్గముయొక్కయు, యుద్ధ కార్యాలయము యొక్కయు, గోధుమ, చక్కెర సంఘముయొక్కయు ప్రతినిధులుండరు.

జర్మనీ శత్రువులు

లండను, మే 15:— ప్రజలమందరమున నొక ప్రశ్నకు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు 1914 ఆగష్టు నెలనుండి మొత్తము 19 జేతములు జర్మనీతో శత్రుత్వమును ప్రకటించినదనియు ఈక్రిందివి రాజకీయ సంబంధముల మానుకొనెననియు బాల్కనుగారు చెప్పిరి.— బోర్నివియు; హిండుదాను, నికరగ్యా, హయేటి సాను డామింగో, కోస్టరికా, పేరు, ఉరుగ్వే, ఈక్వడొర్వాయు.

ఇంగ్లండు, బ్రేజిలులు.

లండను, మే 15:— ఇంగ్లండునందలి బ్రేజిలు ప్రతినిధులును, బ్రేజిలునందలి ఆంగ్ల ప్రతినిధులును, ఈమారు రాజకీయపుమార్పు గలిగినపుడు రాయబారులుగ జేయబడుదురు.

జర్మనుల అసత్య ప్రకటనము

లండను, మే 15:— ఆస్ట్రెంటునందు బ్రిటిషువారి నాకా విజయమునుగూర్చి తమప్రజల కండ్లలో దుమ్ముగొట్టుటకు జర్మను లింకను ప్రయత్నించుచున్నారు. “విండిక్టివు” నందు సీమెంటు లేదనియు, బ్రిటిషువారిచే ప్రేరేపింపబడిన లేదనియు, జర్మనుభిరంగుల బలముచే ముంచివేయబడినదనియు జర్మనులు ప్రకటించిరి. 10 వ తేదీని ప్రకటించబడిన ప్రకటన సత్యమని యు జర్మనుల ప్రకటనయంతయు అసత్యమనియు అడ్మిరాలి వారు ప్రకటించిరి.

నార్తంబర్లండు ప్రభువు.

లండను, మే 15:— నార్తంబర్లండు ప్రభువుగారు మరణించిరిని ప్రకటించబడినది.

బ్రిటిషు గనిప్రదేశము.

లండను, మే 15:— బ్రిటిషు వా లేర్పరచిన గనిప్రదేశము మే 15-వ తేదీనుండియు తనపని నారంభింపగలదు. శత్రు జలాంతగ్గాములకు ఆభేద్యమగు నిరోధముగ పరిణమింపగలదు. ఈ క్రొత్త ప్రదేశము 25000 చదరపుమైళ్ల విస్తీర్ణముగలిగి యున్నది. ఇదివర కేర్పరపబడిన ప్రదేశము లన్నిటికంటె నిధిచాల పెద్దది. వాచికాధికారులు మరికొన్ని క్రొత్త గనిప్రదేశముల నేర్పరచిట్లు ప్రకటించుచున్నారు. ఈ తర్రసముద్ర సంతయు మొత్తముమీద మూసివేయబడెను.

జలాంతగ్గాములపని.

లండను, మే 15:— ప్రజలమందరమున హెచ్చరిక గారు గత మాడువారములలో మన తీరములమట్టు నెన్ని జలాంత గ్గాములు ముంచివేయబడిన వనియు వానిపట్టుకొనుటకేమి ప్రయత్నములు చేయబడినదనియు ప్రశ్నించిరి.

మొక్కమారాగారిట్లు చెప్పిరి. జనవరి 1-వ తేదీనుండి యు జలాంతగ్గాములతోడి యుద్ధప్రయత్నము సంతోష కరము గనున్నది. తటస్థజేయులనుండి తెలిసిన సమాచారమును బట్టి యు, శత్రువుల వాగాదోషమును బట్టియు మనవిజయము విదితమగుచున్నది. అయినను వాచికాధికారులు ఫలితముల ప్రకటించబాలమనిరి. జనవరి 1-వ తేదీ మొత్తము ఏప్రిలు 30-వ తేదీ వరకు 172 బ్రిటిషు స్త్రీ చురులు శత్రుజలాంతగ్గాములచే చెదరింపబడి విజయవంతముగ తప్పించుకొన గలిగినవి.

లండను, మే 16:— ప్రంచి ప్రభువుగారి స్థానమున నింక నెవ్వరిని నియోగింపలేదని మొక్కన్నుగారు చెప్పిరి. జనరలు హేముల్టనుగారిని నియమించుట కేర్పాటులు జరుగుచున్నవాయని చెలిపివేయవలసిగారడిగిరి. నాప్రత్యుత్తరముమించి ఇంక నే నేమియు చెప్పబాలనని మొక్కన్నుగారు చెప్పిరి.

బ్రిటిషువారిలాభము.

లండను, మే 15:— పరామవారి ప్రకటనము:— మాంటిడిడియరుకు కుత్తరమునను నాయోమ ప్రాంతమునందు భయంకరమగు ముట్టడి జరిగెను. నిన్న రాత్రి నెయిలీను నకు దక్షిణమున నిన్న రాత్రి మే మొక్కయుద్ధ మొనరించితిమి. ఆస్పీకి పల్లె మమున నుండు వనమును బట్టుకొంటిమి. నేటి యుద్ధమును జర్మను లతి దృఢతరముగ ప్రతియుద్ధ మొనరించిరి. మేము మా లాభముల నన్నిటిని నిలపుకొని 70 గురు ఫ్రైవీలను బట్టుకొని శత్రువుల కాపార నష్టములను గలిగించితిమి. కోల్కాటునకు దక్షిణమున జర్మనులం తీవ్రముగ ముట్టడిసలిపి మ మొదిరించి పరాజయములైరి.

లండను, మే 16:— “హైలండుస్కాట్ల” ను 7000 టన్నులబరువుగల ఏడ రయూనానియో కావల ముంచివేయబడెను.

లండను, మే 14:— ప్రజల మందరమున హెచ్చరిక కామ్యుగారు ఐగ్లండు ముఖ్యకార్యదర్శి పనులం చేమైన మార్పులినా యని ప్రశ్నించిరి.

బోనరలూ గారిట్లు ప్రత్యుత్తరము నొసగిరి:— అతని కాస నాబద్ధ స్థితియందెట్టి మార్పును గలుగలేదుగాని ఎగ్లండునందలి ప్రస్తుతస్థితినిబట్టి రాజ ప్రతినిధిగారి కిటీవలనుండు అధికారము లాను బాధ్యతలను మరింత యధికము కాగలవు.

మరియొక ప్రశ్నకు త్తర మిచ్చుచు వాల్కెరిరి:— రాజ ప్రతినిధి ముఖ్యకార్యదర్శిగారు యుద్ధపుంత్రి వర్గ సభ్యులు గానున్నను అంతటి గౌరవమును మాత్రము బొందెదరు.

పర్తక నావికులకు బహుమతులు.

లండను, మే 15:— స్టాన్లీ ప్రభువు గారిట్లు చెప్పిరి:— పర్తక నావికులలో 12,500 మంది తమ ప్రాణములను గోల్పోయిరి. అయినను నాక ప్రయాణిస్తే మనునప్పు బొక్కనును నాచికాయాన మొనరింప నిరాకరింపలేదు. (ఉత్సాహము) పర్తక నావికులును ఉద్యోగీయులును “బాడ్జి” లను కట్టవలసినదని రాజుగారువలకిరి. “బాడ్జి” యుద్ధనాకవలకుండి యెడమ చేతి బొత్తముల మీద ధరింపబడును. మరల యుద్ధ మొనరించుపును మరికొన్ని గుర్తులు పెట్టబడును.

భూమేంద్ర నాథ బౌనుగారు.

లండను, మే 15:— బౌను భూమేంద్ర నాథ బౌను గారు హిందూజేత కార్యాలయ సభ్యులొక పనిని ప్రారంభించిరి.

పూర్వము, మే 15:— బెన్సెంటు కోగదిగారల సమయమున శత్రువులనుండి విశేషముగ భనమును బుచ్చుకొనిన మూలలు ముట్టెజరిగాను మనకొక కథింప బడి. తక్కిన ఆరు గురు ముగ్గాయలకు 2 మొదలు 20 వత్సరముల వరకు వివిధశిక్షలు శిక్షయు జరిమానాయును విధింపబడెను.

హేగు, మే 15:— దచ్చి తూర్పు ఇండియా దీవుల గవర్నరు జనరలుగారు ఆమెరికాకు ఓడలు మరల బయలుదేరుచున్నవనియు ఎగుమతిచేయగూడదని నిశ్చయించబడిన వస్తువుల నెగుమతి చేయుటకు వైసెన్సు లీలుచుననియు ప్రకటించుచున్నారు.

రోము, మే 15:— మరాల్తోవ బోవుచుండిన శత్రు సంచారపుటోడలను ఇటాలియను యుద్ధనౌకలు ఎదిరించి ఒక ఓడను ముంచివేసినవి.

కల్పితులంగము

వివాహాభిషేకము

లండను, మే 14:— గోల్డ్స్మిత్, డేవిడ్ సన్ లు వివాహాభిషేకమునందు భాగముగా భాగమును ఆభిషేకమునందు పాల్గొన్నారు.

ఆంగ్లరంగము.

లండను, మే 14:—(రాత్రి 12-30 o'clock) బ్రిటిష్ వారి ట్రైబ్యునల్ ప్రకటించిరి. గోల్డ్స్మిత్ ఈ కార్యమున మేము ముట్టడినది పట్టికొంటిమి. మోర్టిమర్టికి పట్టికొంటిమి. ఒక శత్రు సేనను ఓడించి శత్రువులను నష్టము గలిగించితిమి. సోమ, ఆంధ్రుల నంగములను శత్రువులు తీవ్రముగ క్షిం గుల గాల్పిరి.

శత్రుభిరంగి యుద్ధము.

లండను, మే 15:—ఆపరాహ్ను 12-20 బ్రిటిష్ వారి ట్రైబ్యునల్ ప్రకటించిరి. లెన్సుట్ క్లెయిన్ శత్రువులు ప్రయత్నించిన ముట్టడిని భగ్నమునకు రూపొందించు ఆగ్నేయమున జనుప్రదముగ శత్రువులను ముట్టడించితిమి. సోమ, ఆంధ్రుల యలందును, బెత్తులను బత్తులను, నియమి అడవియందును శత్రువులు తీవ్రముగ క్షిరంగియుద్ధము సల్పిరి. వేటియడయును ముగ్ధులతోరుట నైర్దులని, కెమ్మెల బత్తులను తీవ్రముగ యుద్ధము జరిగినది.

వైమానిక యుద్ధము.

లండను, మే 15:—బ్రిటిష్ వారి ట్రైబ్యునల్ ప్రకటించిరి:— సోమవారమునాడు కొన్ని గంటలసేపు మాత్రము విమానము తెగులకుట పీలకలిగినానని, నాడు సాధ్యమైనంతవరకు జరిగెను. ఆ సేవకములపై 500 టన్నుల బాంబులు వేయబడినవి. 2 శత్రు విమానములను నేలగుల్పితిమి. బ్రిటిష్ వారి విమానములన్నియు ముగ్ధులతోరుట తిరిగి వచ్చినవి.

శత్రువులు తరిమి వేయబడుట.

లండను, మే 15:—పూర్వాహ్ను 1-20 పరాసువారి ట్రైబ్యునల్ ప్రకటించిరి:— గ్రీవెస్మిత్ రంగమునందు శత్రువులు మెల్ల మెల్లగా క్షిరంగులను గాల్పుచుండిరి. మాంటిడియర్, నోయకలయొద్దను, నోయకలిసాగ్నాల్ గోల్డ్స్మిత్ శత్రుదళములు తరిమివేయబడినవి.

జనరలు మారిసుగారు.

లండను, మే 15:— మేజరుజనరలు మారిసుగారు “ డేయిలీ క్రానికలు ” పత్రికకు మిలిటరీ విలేభుటనుగ నియమించిరి.

యునైటెడు కింగ్డుము వర్తకము.

లండను, మే 15:— ప్రజలమందరమున ప్రాణిగారు వర్తకసంపుట మదింపులను తెలియబరచుచు నిట్లు చెప్పిరి. 1918-వ సంవత్సరమునందలి యునైటెడు కింగ్డుము దిగుమతులు 1913-వ సంవత్సరము వాటిలో సగమున్నవి. అయినను మనకిసమయమున సంతకా ఇచ్చింది తలండుటనుబట్టి మాడ యునైటెడు కింగ్డుముయొక్క మూలవస్తుసంపదయంత అడ్డుతముగనున్నదియు విరితమగుచున్నది. ఈముఖ్యంశమును యుద్ధానంతర వర్తకస్థితి నాలోచించునపుడు బాగుగ గ్రహించదగును. మన మింకూ ద విదేశీయుల మీద నాధార పడగూడదు. మన వర్తకములో చాల భాగము తగ్గిపోయినది. బ్రిటిష్ పారిశ్రామిక జీవనమంతయు మారిపోయినది. కాని ఇంతవరకును పరిశ్రమల మూలమున పది తయారుచేయగలిగిన వస్తువులు యుద్ధ పూర్వముకంటె సంతకా తక్కువ గాకుండుట చాల అద్భుతకరము, కాబట్టి తగ్గిపోయిరి. కాని పనిచేయు కాలము మించిపోయినది. మరియు వస్తువులచేయు సులభమగు లభివృద్ధి నొందినది. యుద్ధ పూర్వము కంటె నిష్పత్తి డింగ్డులలో 15 లక్షలమంది స్త్రీ లభికముగ పనిచేయుచున్నారు.

లండను, మే 15:— బ్రిటిష్ ప్రకటనము.— పరాసు వారి నేకమంది ట్రైబియన్ బట్టుకొని కెమ్మెలను బత్తులనున జరిగిన స్థానికయుద్ధమున మేము మాపండ్రి విజయవంతముగ ముందుకు జరిపితిమి.

బ్రిటిష్ వైమానిక ప్రకటనము.

లండను, మే 14:—వైమానిక ప్రచలనమును గూర్చి బ్రిటిష్ వారి ట్రైబ్యునల్ ప్రకటించుచున్నారు.—మంగళవారమునాటి రాత్రి మేము 8 విమానముల నేలగుల్పితిమి. మరియు దాని క్రిందికి తరిమివైచితిమి. మావిమానములు రెండు కన్నించుచున్నవి. రాత్రంతయు బాంబులు వేయబడుచుండెను. మెనిసు బాల్బునుమీదను, పెకోనీమీదను, బాపామీ నైరిక గృహములమీదను, బ్రూజీను దాక్కులమీదను 12 టన్నుల బాంబులను వేసితిమి. మా విమానములన్నియు మరలవచ్చినవి. బుధవారమునాడు ధియేని వెల్లి వద్దనున్న రెయిల్వే స్టేషను మీద మేము విజయవంతముగ దాడి సేసించి 24 బాంబుల వేసితిమి. కొన్ని చోట్ల మంటలుగనించినవి. కాల్వవట్టిక క్యాలయమును మేము నాలుగు పర్యాయములు కొట్టితిమి. శత్రువులు మహాభయంకరముగ విమానవిధ్వంసక క్షిరంగుల గాల్పుచుండినను మావిమానము లన్నియు మరలవచ్చి.

ప్రాంతర్య యుద్ధము

లండను, మే 14:—బ్రిటిష్ వారి ట్రైబ్యునల్ ప్రకటించిరి:— కడచిన 24 గంటలలో మరి సిన విపరీతవర్షమువలన జర్మనుల ప్రయత్నములను ఏర్పాటులును విఫలములయ్యెను. ప్రాంతర్యరంగమునందును సోమనందును ఈ స్థితిలే శత్రు విజృంభణమునకు ప్రతిహేతుముగ నున్నది. అనేక స్థానములందు శత్రువులు విశేషకష్టస్థితులనుభవించుచున్నారు. ఈ విషయము డెలిసియే మనవైఖలు తమ కష్టములను సంతోషముతో భరించుచున్నారు. మన కందకమార్గములు, రోడ్లు, ఉపకరణము లన్నియు సక్రమముగా నున్నవి. కొన్ని జర్మనుస్థానములందు పడిపోయిన కట్టడములును, క్షిరంగులవలన వేర్పడిన గంటలును గలవు. ఈ భాగములన్నియు మనవైఖలులకు బాగుగా డెలిసియే గనుక మనవైఖలు క్షిరంగులను అతి బలహీనులగు స్థానములను గుర్తించి వేయదురు. ఈ విషయన శత్రువుల నేక పర్యాయములు రోడ్లను వదిలి వేయచుండిరి. మందుసామగ్రి స్థానములను ప్రేర్చివేయుటలే శత్రువుల కపరిమితమగు నష్టము గలిగియుండును. ఇది యంతయు శత్రువుల గాంభీర్యమునకు విశేష దీక్షముగా నుండును. జర్మనులు యుద్ధమును ముగింపదలచుకొనిన కాలములో 2/3 భాగముగడచినది. ప్రతిచర్యయారంభమైనది. ఆమెరికావారు యుద్ధములో చేరుట తమకు దుర్భరస్థితి గలిగించినదని శత్రువులపైను తలంచుకొన వారంభించుచుండురు. తీవ్రమగు శత్రుత్వమును గురిపించి శత్రువులు కెమ్మెలను బత్తులను 44 వ గుట్టపై పరాసువారి స్థానములను ముట్టడించిరి కాని ఇది యంత ముఖ్యమైనదిగా పరిణమించలేదు. ముగ్ధులతోరుట నిన్నటిరాత్రి జర్మనులు సల్పినముట్టడి యందు జర్మనులకే విశేషనష్టము గలిగి అనేకులు హతులై 48 మంది ట్రైబియన్ గా పట్టుకొనబడిరి. మన నష్టములకంటె శత్రునష్టము లధికమైయుండెను. భవిష్యత్తి చాలమట్టుకు వాతావరణము వై నాధారపడి యుండును. జర్మనులు తమ విజృంభణ ప్రారంభముననుండి అనుకూల వాతావరణమునకు బదులుగానిప్పుడు అతిదుర్భరమగు వాతావరణము ననుభవించుచున్నారు.

పరాసువారి వైమానిక ప్రకటనము

లండను, మే 14:— పరాసువారి ట్రైబ్యునల్ ప్రకటించుచున్నారు.— ఆఫ్రికు తరమున తీవ్రమగు అన్యోన్యభిరంగియుద్ధము జరిగెను. 12 వ తేదీని 2ను 14 వ తేదీని 2ను జర్మను విమానములు నేలగుల్పబడినవి. మావిమానములలో నొకటి చాటి వెన్నున రెటోర్ట్ రెయిల్వే స్టేషనులమీద 7 వేలకోగ్రాముల బాంబులనువేసిరి. శత్రువులు దంకిర్క్ ప్రదేశమును ముట్టడించిరి గాని విశేషనష్టము గలిగింపలేదు.

క్షిరంగియుద్ధము.

లండను, మే 14:— పరాసురంగమునుండి రూటరు విలేభుట్ డిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:— పరాసు బ్రిటిష్ వారి రంగమునందుండిన కాంతిస్థితి క్రమముగా మా క్షిరంగి యుద్ధమునకు దిగి క్షిరంగియుద్ధమును మనవైపు అతి తీక్షణమగు చున్నది. రాత్రిగాని పగలుగాని క్షిరంగి ధ్వంస లెప్పుడును నిలచుటయేలేదు. జర్మను సేనాముఖమునకు వెనుక గల రోడ్లును, గ్రామములును పెద్దగుండెతో తొలచివేయబడుచున్నవి. సేనాముఖమునకు ఉపకరణములను జేర్చుట శత్రువులకు చాల

కష్టమగుచున్నది. రోడ్లపైబండ్లన్నియు విరిగి వ్యాపారమున కభ్యంతరము గలిగించుచున్నవి. మార్గములందును రోడ్లపైను గుట్టులు కళేబరములును, శవములును అడ్డముగ పడియున్నవి. సేనాముఖము ఇంకను బలవత్తరమగు శత్రుత్వము ననుభవించుచున్నది. ఈకడచిన వారపు యుద్ధమునందు ఒకపరాసు దళము వేలకొలది గుండ్లను గాల్పెను. ఇందుములమున కందకములను ద్రవ్యకొని స్థావరమేర్పడుచు కొనుటకు శత్రువులకు చాలకష్టమగుచున్నది. ఉన్న కందకములలోతులకే అంతకములైయుండును. రాత్రియందే యేమైన కొంతవని జరుగుటకు పిలుండును. రాత్రిపూట ద్రవ్యబడిన కందకమును సులభముగ గుర్తించి మరునాటి యుద్ధమున ధ్వంసముచేయ పిలుగలిగియుండును. కెమ్మెలకొండమీదనునక్షిరంగులంతివ్రముగ పడుచున్నవి. ఇదివఱకే ఈకొండయంతయు క్షిరంగులచే గుంటలు పడియుండిసోమవద్దను యుద్ధములను జ్ఞప్తికి తెచ్చుచున్నది. వైబ్రిటిష్ వారిచే ద్రవ్యబడిన రక్షణ స్థానములన్నియు మన క్షిరంగుల కెదురుగ నున్నవి గనుక శత్రువులకు ఉపయోగము గలేవని శత్రువులు తలంచుచున్నారు. ఇప్పుడు జర్మనులున్న తూర్పుముఖము అతి దుర్భరమును, ఉపద్రవకరమునైయున్నది. ఆంగ్లపరాసు సేనల వికృతమే గత వారపు యుద్ధమున ముఖ్య విషయము.

రహస్య

జనరలు సెమినాపుగారు.

హార్మిస్, మే 12:—హార్మిస్ వర్మము కేసిన ఓనను నది మీదివంతెనను మరల నిర్మించి దానిమీద గోతి నని జనరలు సెమినాపుగారు రోక ప్రకటనమున తెలియబరచిరి. జనరలు సెమినాపుగారు రిపుతు అడియానోస్టాట నాక్రమించిరి. తానింకను జనుల కనుకూలముగానే నడువ గోరుచున్నాడు. తన యుద్ధమును విప్లవమునకు ప్రతికారముకాదనియు, తాను వ్యాయస్యాతంత్ర్యమును నేలకొల్పి ప్రయత్నించుచున్నాడనియు సతమత్రాస్స ప్రయుక్తల ప్రజలను నమ్మక బలచెను. సిలేరియానుండి వచ్చిన రుష్యులు సైనికులు జనరలు సెమినాపుగారితో జేరుచున్నాడు. లోల్లెవ్విక్కుల అధికారప్రాబల్యమున కందలు నేవగించుకొని ఇట్టి యుద్ధమును విశేషముగ వాంఛించున్నారని వారు చెప్పుచున్నారు.

ఆహారస్థితివైషమ్యము.

మాస్కో, మే 14:—పెట్రోగ్రాదునందలి ఆహార పదార్థస్థితి చాలవిషమముగ నుండుటచే వెంటనే తగినసహాయ మొనరింపకలసివచ్చి తెనిసగారు వివిధ ప్రతిష్టాపకతలంతుల నంపిరి. “ప్రతిజప్తము తలచావుచున్నది. ఆకలిచే నమితముగ బాధపడుచున్న ప్రజలను సోవియట్టుల మీడికి తిరుగబడునటులు చేయుచున్నది.”

రుష్యాపై దీక్షను విడచుట.

మాస్కో, మే 12:—మేడినోస్కన గందర్పమున అనేకమంది రుష్యులు కై డిలు విడువబడిరి. అందు రాష్రీయ సేర్కూలును గలరు. ఆ విడువబడినవారలలో నిదివరకు యుద్ధమంత్రగ నుండిన సుఖోమ్ని చావుగావును, రోమనాపు, కెస్నిక్ ప్రభుత్వముల ఇతర మంత్రులును విడువబడిరి.

మాస్కో, మే 4:— రిగానుండి కడువబడినవారిట్లు తెలియజేయుచున్నాడు.— అనేకమంది జర్మను వైనిట్ లిట్ల వల పశ్చిమరంగమున కేగిరి.

అంస్టర్డము, మే 15:— కాల్వచక్రవర్తిగారు ఇంతలోనే సోల్వియాకును కెక్టోప్రాంటిసోపిలువకును బయలుదేరుచున్నారని విశున్నానుండి తంతి వచ్చుచున్నది.

జర్మనులు; రుష్యానావికా వర్గము

హ్యాంబుర్గు, మే 15:—మాస్కోనుండి ఇట్లు తంతికచ్చుచున్నది. సెబాస్టోపొలువద్దనున్న రుష్యావారి నల్లసముద్రపు బోడలన్నియు వెంటనే కేరలు కొరవయునని జర్మనీ కోరను “టివివ్ చేరిను” పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది. ఆస్ట్రియా తర్కి, జర్మనులంతవరకు రుష్యా నాక్రమించుకొనుకో ఆ సంగతిని, యుక్రేయును ఫిన్లండుల సరిహద్దులను బాగుగ విశదీకరించిన సెబాస్టోపొలు నావికాదళము నిచ్చివేయుటకు రుష్యా దొరతనమువారు అంగీకరించుచున్నారు. రుష్యానుండు వెంటనే విరోధములు సమయవలయును. ఆస్ట్రియా, తుర్కి, జర్మను దళములు వెంటనే సెబాస్టోపొలును విడువవలయును.

యాద్యురంగము

మెసపాటేమియా యుద్ధము.

కాశ్యపురి, మే 18:— మెసపాటేమియా యందలి రైతుగారి ప్రత్యేకవిశేషము మే 12వ తేదీన కర్కశుండి ఇట్లు తలెత్తినపుడు— మేము నేటియుద్ధము కర్కశుండి నాక్రమించు కొంటిమి. ఈయుద్ధమారంభమగునర కది ఈరంగమున తురపులప్రధాన శిఖరముగ నుండెను. ఏప్రిల్ 29 వ తేదీన టెల్లరద్ద శత్రువు లోడింపబడినవాడిగ తీవ్రమగు యుద్ధము జరుగలేదు 5 వ తేదీన మేము టాగు నాక్రమించు కొంటిమి. శత్రువు లెడింపలేదు. నిన్నటిదినము టాగుఖర్బాట్టిని బట్టుకొంటిమి. నిన్నరాత్రి తురపుల మాయాశ్విక దళము నెదిరించిరి. కర్కశుండి ఆలీటను కోపునకు బోవు రెండు ప్రధానములగు బాటలకు పశ్చిమముగ మాదళములు మీదికేగినవి. రాత్రియగునరికి తూర్పుననుండ రోడ్డును జేరుకొనవలయునని వారియుద్దేశ్యము. ఈబాటననుసరించియే తురపులు వెళుకను పారిపోయిరి. పదాతి దళములుచాల కష్టపడి 25 మైళ్లదూరమునదేచి కర్కశుండి దక్షిణముగా నైదుమైళ్లదూరమున నుండు ప్రదేశమునకేగిరి. మరునా డెదిరి:పకల యుద్ధని వారియుద్దేశ్యము. 8 గంటలకు వర్షమారంభమయ్యెను. రాత్రంతయు వర్షము పడుటవలన చుట్టుప్రక్కలనుండు ప్రదేశమంతయు బురదగానుండెను. అందువలన తురపులవెంబడింుటకు చాలకష్టముగ నుండెను. తురపులంద రర్ధరాత్రమున తప్పించుకొని పోయిరి. మేము నేటియుద్ధము కర్కశుండి ప్రవేశించి చూడ నది దోచుకొనబడి యుండెను. ఆ గ్రామమునుండి సామగ్రిని బట్టుకొనుచు పోవుచుండెన జనుల జూచిన పెద్దసంతకలెనె గన్పట్టెను. కొంతసామగ్రినైన నాగునటుల మేము సమయమునకు బజారులోనికిబోతిమి. ఏవేదియో సాధారణపు వస్తువులకప్ప తక్కినవన్నీయు గొంపోవబడినవి. తురపులు 500 రోగులను వెళ్లుట తగినవారిని ఆసుప్రతి లో విడిచిపోయిరి.

ఆక్రమిత ప్రదేశము.

కుర్దీస్తానమునందలి ఈప్రదేశము చాల సారవంతమైనది. మంచులోయలును, పంటలును పచ్చిక బయళ్లును గలిగి చాల అనుకూలముగ నున్నది. ఇది సముద్రమునకు కేయి అడుగుల ఎత్తుక నున్నది. చిన్న చిన్న కొండలచ్చుటలుగలవు. ఇప్పటి ఋతువు చాల అనుకూలముగ నున్నది. మంచి శీతలవాయువులు వీచుచున్నవి. ఎండ లధికముగలేవు. మైర నిష్పాదీవ్యదేవెన్నుల నేయుచున్నవి. మేముపు డీ ప్రదేశ మాక్రమించుకొనుట శత్రువులకు చాలనష్టకరముగనుండగలదు. పట్టుకొనబడిన ఖైదీలపిత్తినిబట్టియు మరణించిన వానిపిత్తినిబట్టియు వారికాహారమేమియు చాలనట్లు గాన్నించుచున్నది. వర్ష మింకను విశేషముగ గురియుచున్నది. ఈశేఖనుబట్టుకొని పోవవచ్చు ఆశ్వికుడు చాలవలయు గడ్డ ఇంకను చాలకష్టము గాకయున్నది.

9-వ తేదీన కర్కశుండి ఆవిశేషముడే ఇట్లువ్రాయుచున్నాడు.—నిన్నటి 8వకి నేలంతయు బాగుగ ఇగిరిపోయెను. ఆల్బుకాప్రీకోడ్డు న ను సరించి శత్రు ప్రయత్నములు నశ్యైం చుట కనుకూలముగ నున్నది. కర్కశుండి కావల 14 మైళ్ల దూరమున తురపుల కడపటి సంధానపు బండి బురదలో కూరుకొని పోయియుండుటను మనవారు గాంచిరి. జర్మనులు పెద్దబండ్లు 8 యంచుగుండుతోఁండియుండెను. రెండు పర్వతశిఖరంబులను మరశిఖరంబులను ఆచట క్రియించెను. రోడ్డుమీదను గ్రామములందును గుండెల్నియో ప్రోగుచేయబడినవి. అనేకమంది తురపులు రోడ్డు ప్రక్కను ఆకలితో బాధపడుచు పడియుండిరి. వాయుభారము బాగుగ మారినది. నదితగ్గెను. గడ్డలు చాలకష్టములగుచున్నవి. తురపులు కర్కశుండి విడచునపుడు అచటి క్రైస్తవ ప్రాధికారమును దగ్ధముచేసిరి. దాని వారు మందు కొట్టుగ నుపయోగించుచుండెడి వారు. ఈ గురి 15 వ శతాబ్దమునండియు నున్నది.

తూర్పు రంగసిల్లి.

లండను, మే 14:—రష్యా సంధిజరిగినప్పటి నుండియు తూర్పు రంగమలందలి స్థితి జర్మనులకు ప్రతికూలముగ మారినదని కర్కశుండి రెసిడెంటుగా రాలోచించు చున్నాడు. జర్మనులు అనుకొనిన దానికంటెను పెద్దయుద్ధములందు పోరాడవలసి వచ్చెను. ఆలస్యమువలన స్థితిగతులు మరింత విచిత్రముగ మారి నవి. ఈ యాలస్యమువలన శత్రువులకంటె మనకు చాలలాభములు కలిగినవి. ఇప్పుడు వారు నిష్క్రమించుట బాటనిశ్చయము. ఇట్లు విశ్రాంతి గొనినట్లే ఇదిగోచుకొనినది నిశ్చయము. జానువరి 15 వ తేదీన మెసపాటేమియా యుద్ధము.

మెసపాటేమియా ప్రకటనము.

సిక్ఖా, మే 15:—మెసపాటేమియా ఆధికారు లిట్లు ప్రకటించు చున్నారు:—మా యాశ్విక దళములు తురపులను కర్కశుండి చాటువరకును వెంబడించినవి. మే 11 వ తేదీన శత్రువులు ఆల్బుకాప్రీకోడ్డు వెన్ను బాబులోనుండి వెంబడింపబడిరి. చురుచుండినను 30 గురు వైదీలును రెండు తుపాకులును పట్టుకొనిరి. మామైదానికులు ఆల్బుకాప్రీకోడ్డు ఎల్లీలకు చుట్టమున్న శత్రు శిబిరములమీదను వైదీలనుమీదను బాంబులను వేసిరి.

ప్రత్యా ఎన్నికలబిల్లు

ఆంధ్రము, మే 14:—ప్రత్యా రెండవమందిరమున ఎన్నికలబిల్లు మూడవసారి చదువబడి యంగీకరింపబడియెను. అందఱికిని సమానమైన ఎన్నికాస్వాతంత్ర్యముల నీడుదగుననుష్ఠాజును తీసివేసిరి. పోలులును, సాంఘిక స్వాతంత్ర్యవాదులును లిల్లు నెదిరించిరి. సమానస్వస్థ్యముల నొసగు క్లాజు సం గీకరింపబడుటగాను దొరతనమువారు కను చేతనైనంతవరకు బ్రయత్నించెదరు. నియమితకాలములోగా కానననుంగీకరింపబడదేని సభ మూసివేయబడును.

దుకాణముల దోపిడి.

బందరునందు జరిగిన అల్లరి.
(మా స్వనిలేఖనునియొద్దనుండి)
మచిలీపట్టణము, మే 16:— కొద్ది రోజులనుండి బజారులో ధరలు చాలా పెచ్చుగా నుండుటచే ప్రజలలో బాధ అమితమగుచున్నది. నాలుగయిన రోజుల క్రిందట మా మ్యునిసిపల్ కౌన్సిలరు గారును సభ్యులును కలసి కొంతమంది వర్తకులను పిలిచి విషయము రూపాయకు 8 సేరు ఆమ్మకలసినిదిగా కలహం యెచ్చిరి. కాని వారు 6 1/2 లెక 7 సేర్లకుంటె యెక్కువ ఆమ్మకలను వీలులేదని చెప్పిరి. అంతట ప్రసంగి వేంకట రంగయ్యగారు 7 సేర్లు ఆయనయెడల రామే స్వయముగ కొని ఆమ్మకలను చెప్పిరి. 15 వ తేదీ మంగళవారం ఉదయం కొంతమంది విషయపు కొట్టుబట్టు ముగి యాటిచేయు మామిక కనుగడిరి. కాని పోలీసువారు వచ్చి గుంపును తలమనేసిరి. ఆ సాయంకాలము గుంపు యెక్కువయ్యెను. నుమారు వెయ్యిమంది విషయపు కొట్టు చుట్టుచేరి. పోలీసువారు వచ్చి నిపుణతతో వెళ్లగొట్టిరి. ఆ సాయంకాలమే ఒకబట్టలకొట్టా జొరబడి ఘమాను 50 రూపాయల ఖరీదుచేయు బట్టలను దొంగిలించిరి. అంతట భయ మెక్కువయ్యెను. చుట్టుప్రక్కలనుండి వర్తకులందరను గలసి పోలీసు వారికి ఆర్జీయిచ్చుకొనిరి. ఆరాత్రి యేమియు గలభా జరుగలేదు. నిన్న ఉదయం డిల్ట్రాటి నూపరింపెండెంటు గాయను నబ్ మేజిస్ట్రేటుగారును బజారుకు వెళ్లి విచారించిరి. గుంపు యెక్కువగా నూడిసిరి. కాని అల్లరిమాత్రము చేయలేదు. రంగయ్యగారు విషయం ఏమి కేంద్రవంతున ఆమ్మకలను మొదలు వెట్టిరి. మరికొంతనేటికి తాడేపల్లి మామంతరావు గారు తక్కువజాతి విషయము రూపాయకు ఎనిమిది కేంద్రవంతున ఆమ్మకలను. అంతటితో గుంపు వెడలిపోయెను. సాయంత్రం చుట్టుప్రక్కలనుంచి ఆయిదుమందలమంది జనము దోపిడికరకు వచ్చిరివాస్తవ వెడలినది. డిల్ట్రాటికలక్టరు, డిల్ట్రాటి నూపరింపెండెంటు మ్యునిసిపల్ ఛేరుమన్ మొదలగువారందరు బజారు నకు వచ్చిరి. జనముమాత్రము చాలామంది గుంపులుగూడి యుండిరి. విషయపుకొట్టు గుడ్డలకొట్టు తెలుకనేలేదు. రంగయ్యగారు 4 బస్తాలవిషయమును యూరకనే పంచివెట్టిరి. చీకటిపడిన తరువాత జనము వస్తుచుగినది. అల్లర్ల ఏమియు జరుగలేదు. పోలీసువారు బహుశాంతముగ నిపుణముగ ప్రవర్తించి డిల్ట్రాటి నూపరింపెండెంటు పొన్నరంగం మొదలగువారిగారి ప్రవర్తన కొనియాడగలిగియున్నది.

ఈసాయంత్రం తిరిగి మునిసిపల్ ఆఫీసులో మీటింగు చేసెదరు. కొంతమంది ఫగితులకు వర్తకులు 4-5 వేలు రూపాయలు చందావేసికొని ఎనిమిదికేంద్ర వస్త్రములను ఆమ్మకలను నష్టము వచ్చిన ఖరీదుటకును ఏర్పాట్లుచేసి కొనుచున్నారు. ఇప్పటికి యాటిభయము పోయినట్లే యెంచుకొనవచ్చును.

ఆస్తియనుల అవస్థనందము.

కోము, మే 15:— వైమానికులు ప్రతిదినము చెప్పు సమాచారము వలనను, ఆస్తియనులలో చిల్ల చెప్పు సమాచారములవలనను ఆలపు, వెయూలీ ప్రదేశములందు ఆస్తియనులకర్తృధికముగ వైదీలను ఫిరంగులను నింపివేయుచున్నారనునది దృఢపడియున్నది. తన ప్రయత్నములవలననే బాధితులను తాను నిశ్చయముగ నిర్మూలించుట కున్నాడు.

ఆస్తియను సంధిప్రయత్నములు.

లండను, మే 14:—సంధినిగూర్చి కాల్లచక్రకర్తగారు వ్రాసినలేఖకు పాయింకేరుగా రిచ్చిన ఉత్తరములకు యధాగ్రహము భాషాంతరీకరణము నొక ప్యాసిను విశేషము "మాంకెస్టరుగార్డియన్" నకు వ్రాయుచున్నాడు.— ఆల్బుకాప్రీకోడ్డు నలనుగూర్చి కాల్లచక్రకర్తగారికి 1871-వ సంవత్సరపుఆల్బుకాప్రీకోడ్డును వ్యవస్థ మనకు సంబంధించినది కాదని చెప్పవలసినదని స్పష్టముగరాజుగారి కధికార మీయబడినది. ఫ్రాన్సు 1814, 1790 వ సంవత్సరముల ఆల్బుకాప్రీకోడ్డునును ప్రాన్సు కోరుచున్నది. స్పాన్సులోయ నష్టపరిహారములు, నైన ఎడమ తీరమున నుక్షేతమునకు పూచీదనుట ఈ మొదలగువాని నది గోరెను.

మే 8 వ తేదీన పంపబడిన కాల్లగారి రెండవ లేఖ ఇందులకు ప్రత్యుత్తరము. బ్రిటానుగారు విదేశ వ్యవహార సంఘముల యెదుట సాక్ష్యము చెప్పుచు ఎం. పాయింకేరు రిబ్బటుగారు ఆస్తియను సలహా నంగీకరించుట బాగులేదనిరి. ఈలేఖను ప్రకటించుట లోక్లమొకొగారి యుద్దేశమును గూడ నశదు విశేషించెను. ఈలేఖను గూర్చి ఇతర మిత్ర మండలి జేతనాలు పర్యాలోచింప బడకుండుట కది చాల రహస్యమైన దగుటయే కారణము.

బోల్షెవిక్కులు; రాజద్రోహులు.

లండను, మే 15:—వెల్కోగ్రామ నుండి 12 వ తేదీన టెల్లక తలెత్తి యంపబడినది. బోల్షెవిక్కులములు మాస్కో యందలి రాజద్రోహులకును నిన్నరాత్రి మరల యుద్ధము ప్రారంభమయ్యెను. సోవియట్టు దళములు రాజద్రోహుల ప్రధాన శిబిరమును ముట్టడించిరి. ఆరాజకులు శ నలు జొచ్చి నిరాకరించిరి. సాయంత్రపుకోటాయ బండ్లు ప్రధానశిబిరమును ముట్టడించినవి. ఆరాజకులు మన ఫిరంగులతోడను గ్రినేడులతోడను ప్రత్యుత్తరముల నొసగిరి. తక్కిన వీరులందు నట్టి యుద్ధమేజరిగెను. ఒక ఆంగంట ముట్టడిజరిగినప్పటి ప్రధానశిబిరమున తెల్లకెండా కాననయ్యెను. గాని యుద్ధముమాత్రము యధాప్రకారముగనే జరిగెను. ఇంత వరకుగలిగిన వస్తుములు లెక్కచేయబడలేదు. కమిషనరుల సంఘము సమావేశమైన క్రిమియన్ ద్ద ననేక ఫిరంగు లుంచబడివి.

Hill Dufflas Raid.
Fused between Hill and Plain Dufflas.

CALCUTTA, May 14.
(Delayed in transmission.)
A Tezpur message says:—Further particulars of the recent Duffla raid have reached here. The hill Dufflas, it is alleged, wanted to get back a girl whom the Dufflas on the plains in the British territory did not permit to go up hill. Some 4 or 5 men came down from the hill first and tried to persuade the Dufflas in the plains to let her go, but were unsuccessful. Then they left the place and some days after 300 hill Dufflas came down to take away the girl. A meeting was held in the evening and after a whole night's discussion when they found the plain Dufflas did not yield they began to attack them. It is reported that the hill Dufflas killed 5 men and a number of buffaloes, cows, pigs, etc., which they found on their way back. It is also said that they have taken away forcibly 96 men and perpetrated horrible atrocities on the way. It is understood that some 200 Dufflas living on the plains in different parts of the British territory are mustering strong in the Gahpur Mauza in order to prepare themselves for a further raid which they expect from the hill Dufflas in the near future. The plain Dufflas have approached Captain Nevill, the Political Officer, demanding the release of their men.

Sensational Cheating Case
Application for Bail

CALCUTTA, May 16.
At the High Court to-day before the Chief Justice and Mr. Justice Beacheroff, Mr. Gregory moved for bail on behalf of Sergeant R. Milton, who was convicted by the Third Presidency Magistrate of Calcutta of cheating and sentenced to two months rigorous imprisonment and a fine of Rs. 100. The petitioner was a Sergeant attached to the 22nd County of London Regiment. He had come to India as a Territorial and was stationed up-country. For the last six months he had been stationed in Calcutta. The allegation against the petitioner was that he had cheated Mr. and Mrs. Sherman by falsely representing himself to be an unmarried man and had thereby got engaged to their daughter Miss. Milford Dorothy Sherman. Their Lordships granted bail till Monday next when an application would be made for a rule in the case.

Rice Mill Destroyed by Fire.

RANGOON, May 16.
A serious fire last night completely destroyed Messrs. Jamala Rice Mill and Pady Godown at Eywa across the Rangoon River. The mill and machinery valued at four lakhs were destroyed and paddy stocks and godown valued at three lakhs. Strenuous and successful efforts were made to save boilers exploding as this would have meant the destruction of many thousands of bags of milled rice ready for shipment for the Imperial Government. Wheat supplies. The fire lasted from 9.15 to 11.15. The mill was working on Government rice contracts for home and the loss is a serious one.

The Great War.

(o)
(Reuter's Agency)

Great Britain

General Maurice on "Daily Chronicle" Staff.

LONDON, May 16.
Major-General Maurice has been appointed Military Correspondent of the "Daily Chronicle."

GENERAL MAURICE'S REPLY.

His Tribute to General Foch.

LONDON, May 16.
Major-General Maurice in an article in the "Daily Chronicle" pays a tribute to General Foch and appeals to the British public to remember when it sees our huge casualty lists, that the German blow was designed to fall on the British and that General Foch's task is, while giving us the necessary support, to watch the enemy reserves and surge his own. General Foch assumed his functions when the battle was at its height and the menace to Amiens very real. Yet the enemy has been checked. The Allied armies remain in direct touch and Amiens is still in our hands. General Maurice says he met General Foch three times after the German offensive began and each time he was younger, more vigorous and more confident. General Foch may be trusted to remain on the defensive not an hour longer than prudent generalship demands.

In opening the article General Maurice submits his own version of the controversial facts mentioned in his recent letter and asserts that he acted entirely alone in connection with it. He denies that he is a disgruntled soldier turned out of a job. He was about to take up an important employment in France and therefore sacrificed a promising career. He does not intend to indulge in recriminations, his sole object being to help his readers to get on with the war, but he feels bound to explain that he was at Versailles. He was in the corridor outside the Council Chamber, engaged in work in connection with the questions discussed. He concludes that nothing was further from his mind than to serve partisan or political purpose.

British Command in France. Question in Parliament.

LONDON, May 16.
In the House of Commons replying to Mr. Outhwaite, Mr. Bonar Law stated that no change had occurred, or was contemplated in the High Command in France. Mr. Bonar Law strongly deprecated such questions which he would decline to answer in future.

United Control of Supplies. Measures to Increase Coal.

LONDON, May 16.
In view of the necessity for increasing coal production, especially for export purposes with fewer men owing to coming out, an appeal will be made to miners to work more regularly and to forego holidays. The Miners Federation meets specially to-day to consider the position.

The "Daily News" says:—Government has decided to establish a Board to secure a united control of supplies, including food, munitions, raw materials, oils and timber. The Board will comprise representatives of the Board of Trade, the Food Ministry, the War Office and the Wheat and Sugar Commissions.

MINERS' CONFERENCE COLLAPSES.

LONDON, May 16.
The Coal Controller to-day addressed the Miners Federation on the question of more regular work and holidays. Many questions were asked by the 136 delegates who emphasised that the Military had taken the strongest miners. The Controller submitted a scheme for a Central Mining Mobility Bureau for more productive utilisation of labour, but not a single delegate supported it and the conference collapsed.

Submarinism. Information Demanded. Satisfactory Reply.

LONDON, May 15.
In the House of Commons, Mr. Houston asked for information regarding one of the successful operations in capturing and destroying enemy submarines round our coasts during the past three weeks.

Mr. Macnamara replied:—The General trend of submarine warfare has progressed quite satisfactorily since 1st January. News from neutral countries and the increased boastfulness and public disclaimers of the enemy proved our recent success but the Admiralty were averse to stating the results of a short period whether good or bad. Replying to a further question Mr. Macnamara stated that from 1st January to 30th April 172 British steamers escaped uninjured from attacks by enemy submarines.

Successor to Lord French. Question in Parliament.

LONDON, May 15.
In the House of Commons, Mr. Macpherson stated that no successor to Lord French had been appointed. Mr. David Davies asked, is the appointment of General Sir Ian Hamilton contemplated? Mr. Macpherson replied:—I can add nothing to my answer.

Trade of United Kingdom in 1918.

The Marvellous Resources of Britain.

LONDON, May 15.
In the House of Commons, Mr. Stanley introducing the Board of Trade estimates, stated that estimated imports

into United Kingdom in 1918 would be only half those of 1913. The fact that we were carrying on in such circumstances showed the marvellous resources of the United Kingdom. This very valuable lesson should be borne in mind after the war and we should not allow ourselves again to drift into so great a dependence on foreign sources. Mr. Stanley emphasised that a large part of our trade had entirely ceased, namely trade with enemies and also with Belgium and Rumania, also it had become necessary to concentrate ships on routes where they could be used most advantageously. For example, we had been compelled to transfer vessels from Eastern trade to the Atlantic. The industrial life of Britain had completely changed, but hitherto the aggregate industrial output was very little less than before the war which was a very remarkable achievement. Labour had diminished but workers worked longer and harder and methods of manufacture had very considerably improved. There were at least a million and half more women workers to-day than before the war.

Questions About Ireland.

LONDON, May 14.
In the House of Commons Mr. Herbert Samuel asked whether any change was contemplated in the status or functions of the Chief Secretary for Ireland.

Mr. Bonar Law replied "There is no change in his constitutional position but in view of the present situation in Ireland the Viceroy will exercise to a greater extent than has recently been customary the full responsibilities attaching to his office."

Replying to a further question Mr. Bonar Law said:—The Viceroy and Chief Secretary while not members of the War Cabinet would have an equivalent of the Cabinet.

Bhupen Babu Takes Up His Duties

LONDON, May 15.
Babu Bhupendranath Basu has taken up his duties as Member of the India Council.

Joint Cotton Conference. To Consider Advance in Wages.

LONDON, May 15.
The Joint Conference of cotton employers and employees at Manchester considered operatives application for thirty per cent advance in wages. The conference adjourned till 22nd May.

Badges for Officers and Men of Mercantile Marine. The Details.

LONDON, May 15.
Lord Stanley stated that 12,500 members of mercantile marine had lost their lives during the war but none had ever refused to sail when the vessel was ready (Cheers.) He announced that the King approved that the badge should be worn by Officers and men of the Mercantile Marine who completed a further voyage after being aboard a vessel which was sunk or damaged by torpedo or mine. The badge would be in the form of a torpedo and be worn on cuffs on the left sleeve. Bars will be added for subsequent torpedoings.

Exchange of Prisoners. Debate in House of Lords.

Govt. Prepared to Reconsider Question.

LONDON, May 15.
In the House of Lords, Lord Burnham pleaded that steps should be taken for exchange of British Non-coms and men captured in 1914 and 1915, especially in view of the fact that France and Germany had agreed to exchange war prisoners of over eighteen months captivity.

Lord Newton replying said the Government's deliberate policy hitherto had been to refuse to exchange able-bodied combatants, because the more they exchanged prisoners the more they prolonged the war. Government thought that, if such exchange were agreed to, it would lead to the Allied Governments doing the same, with the result that there would be an enormous exchange as exemplified between Russia and Germany.

The French government had adopted the British policy. It was a surprise, therefore, to find that a Franco-German agreement of very far-reaching character had been ratified. He believed that the agreement involved Military and Civilian prisoners, numbering altogether three hundred and thirty thousand on both sides. The whole situation was altered by it and he was therefore authorised to state that Government was prepared to reconsider the question of exchange "de novo." If an Anglo-German agreement could be reached for exchanging all combatants and civilians, who have been in captivity for three years, it would not be a bad bargain for us, because the numbers were approximately equal.

Further Details of Lord Newton's Speech.

In the House of Lords Lord Newton referring to the Franco-German agreement regarding exchange of war prisoners mentioned yesterday disputed contentions that we should act similarly to the French Government. He took upon himself yesterday to suggest that some form of exchange might be found advisable by Government and had made somewhat a vague suggestion on the matter but the War Cabinet must decide the matter. Lord Newton said one point of acute controversy between British and German Governments related to merchant seamen captured on armed vessels whom Germany was unwilling to treat as civilians. The Admiralty was not prepared to allow German merchant seamen to leave Great Britain until the matter was satisfactorily cleared up.

There were 3,750 British civilian prisoners in Germany including 2,680 seamen while there were twenty-one thousand German civilian prisoners in Great Britain.

If an agreement were possible whereby all combatants and non-combatants could be exchanged the bargain would be perfectly fair because numbers would be about equal.

Germany's Enemies.

LONDON, May 15.
Replying to a question in the House of Commons, Mr. Balfour showed that altogether thirteen countries had

declared war against Germany, since August 1914 while the following had broken off diplomatic relations:—Bolivia, Honduras, Nicaragua, Hayti, San Domingo, Costa Rica, Peru, Uruguay and Ecuador.

England and Brazil.

LONDON, May 16.
The Brazilian Legation in England and the British Legation in Brazil will be raised to the rank of Embassies when the next diplomatic change occurs.

A War Office Appointment.

LONDON, May 15.
Lord Milner has appointed Lord Stanhope to represent the War-Office in the House of Lords and to be Parliamentary Secretary to the War-Office.

Great British Minefield. North Sea Practically Closed.

LONDON, May 15.
The Great British minefield comes into operation from the 15th May and is likely to prove an insurmountable barrier to enemy submarine activities in British waters. The new area covers twenty-two thousand square miles and is the most extensive ever laid. It stretches from the Scottish to the Norwegian coast and the outlet to the ocean on the Scottish side is patrolled and guarded very stringently. The Admiralty has further notified other new minefields, also the closing of the Pentland firth. The North Sea is now practically closed.

A British Liner Wrecked.

LONDON, May 16.
The seven thousand ton Nelson Liner "Highland Scot" has been wrecked off Rio Janeiro.

State and Municipal Housing Banks.

LONDON, May 15.
The Minister of Reconstruction, has appointed a Committee to investigate the desirability of establishing State and Municipal Housing Banks, with a view to advancing funds to private persons and bodies for provision of the working class houses after the war.

America Submarine Failure To Stop American Troops and Supplies.

LAHORE, May 16.
LONDON, May 15th.—Col. Gaedke admits the powerlessness of submarines to prevent the transport of American troops. The Zurich correspondent of the "Idea Nazionale" says that the new British anti-submarine measures have caused a feeling akin to panic in Wilhelmshaven and Kiel. ("C. and M. G. cable.") Despatch of fresh squadrons of submarines has been suspended.

American Finance.

WASHINGTON.—In the Congress, Mr. Mead estimated that revenue for current fiscal year ending June 30th, would be four billion dollars mainly contributed by taxation. One third of the expense of war in 1918, would be met by taxation and two thirds by liberty bonds. Income from excess profit taxes would yield 2,775 millions which was 348 millions over the estimates. The total internal revenue was expected to be 3,643 millions including 180 millions from Customs.

There has been considerable discussion in the Congress as to whether new revenue legislation shall be taken up in the present session.

Dutch East Indies. Trade with America Resumed.

LONDON, May 15.
AAGUE.—The Governor-General of Dutch East Indies report that shipping to America has been resumed. Export licences are being issued for goods of which export was prohibited.

U. S. Shipping Output. Monthly Production Increased.

LONDON, May 16.
WASHINGTON.—Eight steel ships totalling 48,150 tons was completed and fourteen vessels aggregating 57,100 tons were launched during the week ending May 11th. Thus the first million tons of ships have been delivered to the United States Government under the direction of the Shipping Board and have been put on the high seas. Over half the total tonnage has been delivered since January 1st. The monthly production has steadily increased.

Loans to Allies.

LONDON, May 16.
WASHINGTON.—Mr. Mc Adoo has authorized additional loans to Britain of two hundred million dollars, France one hundred millions and Italy one hundred, making a total to all Allies of 5,764 million dollars.

France

Austria's Peace Offers. Particulars of Correspondence.

LONDON, May 16.
The "Manchester Guardian's Paris Correspondent gives, what he says, is almost a literal rendering of the passages in M. Poincaré's reply to the first letter from Emperor Karl regarding a peace. The reply said: "Prince Sixte is commissioned to tell Emperor Karl with regard to the latter's declaration about Alsace-Lorraine: that it is not a condition for us of the Alliance-Lorraine of 1911. What France asks for is the absolute return of 1914 and 1918, with the valley of Aarg, the Rhine, the Moselle and the Saar, and the left bank of the Rhine."

Emperor Karl's second letter, cabled on the 8th May, was a reply to this. The Correspondent adds that Mr. Briand in evidence before the Foreign Relations Sub-Committee, gave the impression that he disapproved of the manner in which M. Poincare and M. Ribot had received the Austrian proposals, also M. Clemenceau's action in publishing Emperor Karl's letter. The reason why some other Allies were not consulted in the matter of the Austrian proposals, was that the letter was strictly confidential.

VIENNA.—Existence is officially denied of the second letter of Emperor Karl mentioned by the "Manchester Guardian."

The "Bonnet Rouge" Case. Ex-Premier in the Witness Box.

PARIS.—The concluding stage of the "Bonnet Rouge" trial of seven persons charged with defeatist propaganda was noteworthy for the appearance of Ex-Premier Caillaux who was called to answer one question. The President curtly allowed him five minutes but M. Caillaux who was faultlessly dressed and very cool remained in box for forty minutes. He denied that he had financially supported the newspaper "Bonnet Rouge" since the war and concluded by remarking that he had preserved documents which might be useful to the judicial authorities.

The Sentences Pronounced, Manager Sentenced to Death.

LATER.—PARIS.—In the Bonnet Rouge trial Duval, the Manager, who received huge sums from enemy sources was sentenced to death and six other accused to terms of imprisonment ranging from two to twenty years and fines.

Air Raid Alarm.

A Committee Appointed to Investigate.

[5 A. M.] PARIS.—Air raid alarm was given at ten last night and "All Clear" was sounded at midnight.

LONDON, May 16.
Air raid alarm was given at ten last evening. Guns opened fire and defending aeroplanes ascended. No enemy machines reached Paris, but bombs were dropped in suburbs. "All Clear" was given at midnight. A second alarm was given at 1-50 this morning, but "All Clear" was signalled again at 2-30.

Central Powers Expected German Naval Attack.

LONDON, May 15th.—Mr. Marcel Hutin writing in the "Echo de Paris" says that the Zeebrugge and Ostend enterprises came as a painful shock to the Germans. The inactivity of the German Navy having been criticised by the Reichstag Committee. It will not be surprising if a big naval attack is made shortly.—"C. & M. G. Cable."

Equal Suffrage Rejected.

AMSTERDAM.—The Prussian diet has rejected, by 236 votes to 185, the motion favouring equal suffrage, on the occasion of the third reading of the Franchise Bill.

Position in Ukraine Becoming Worse.

German newspapers admit that the position in Ukraine is becoming worse.

The "Vossische Zeitung" says:—A state of war has been proclaimed in the Government of Jekaterinoslav while a strong current is running against the new order in Odessa and Poltava. The newspaper adds that there are several groups of great Russian forces in the Don Region.

Prussian Electoral Reform Bill. Third Reading Passed.

AMSTERDAM.—In the Prussian Lower House, the third reading of the Electoral Reform Bill was carried but with the clause granting equal suffrage deleted. Progressives, Poles and Social Democrats opposed the emasculated bill. Minister Friedberg declared that Government would employ all constitutional means to carry equal suffrage, which the House previously rejected by 236 votes to 185, and if equal suffrage were not accepted within a definite period, the House would be dissolved.

Ukrainian Bread Peace—a Humbug. Herr Harden's Speech.

AMSTERDAM.—Herr Harden in article in the "Zukunft" ridicules the dream of a Central Europe, especially the idea of eternal Austro-German friendship. He denounces the Eastern treaties as against human nature and reason, declaring that so called Ukrainian Bread Peace is humbug.

Socialist Attack on Department of Justice. In the Reichstag.

LONDON, May 16.
During the debate in the Reichstag on the estimates for the Department of Justice, the Socialist Herr Cohn denounced the severity of sentences in connection with the strike disturbances, by which many men of noble character from Belgium and Germany were languishing in prison. Herr Cohn was repeatedly called to order amidst tumult.

LONDON, May 15.
A telegram from Berlin says:—In the by-election at Zwincken, the majority Socialist defeated the Independent Socialist by eight thousand votes. The seat has hitherto been held by the latter.

Austro-German Alliance. Conforms to League of Nations.

AMSTERDAM.—A Semi-Official message from Vienna argues that the strengthened Austro-German Alliance conforms to the idea of a league of Nations, because the object of the Alliance is to prevent future wars.

Austro-Hungarian Parliament Will not Accept Alliance.

The "Frankfurter" opines that it will be difficult to get Austro-Hungarian Parliamentary sanction to the new Austro-German Alliance.

Convention Fixed for 20 Years.

ZURICH.—A Vienna telegram states that the new Austro-German Alliance is fixed for a term of twenty years with military convention and closest economic and customs relations.

Seal on Austria's Vassalage Placed.

What Vienna calls extension and deepening Austro-German Alliance as result of meeting of Emperors at German Headquarters, is commented on by the British and French press as merely placing the seal on Austria's vassalage, making it for ever impossible for Hapsburgs to reassert their independence and proving the hollowness of the idea of attaching any importance to separate Austrian peace offers. It is authoritatively stated in Paris that the French Government has always regarded Austria as having long lost her independence. Hence it has never thought that Austrian Government, even if sincere, would have been able to conduct its peace offers to a profitable issue. It is believed in Paris that Germany will now attempt to secure more effective Austrian military assistance, but the internal difficulties in Austria which definite vassalage will only increase will diminish the efficacy of such a collaboration.

An Austrian Transport Sunk.

ROME.—Italian Destroyers attacked an enemy convoy bound for Durazzo and sank a transport.

Emperor Karl Going to Turkey.

AMSTERDAM.—Vienna telegram states, that Emperor Karl is shortly proceeding to Sofia and Constantinople.

AN AUSTRIAN DREADNOUGHT SAID TO HAVE BEEN TORPEDOED.

The Italian communique says:—An Italian officer and three petty officers entered the port of Pola and torpedoed a Dreadnought of "Viribus Unitis" class. The Communique gives no details. Seaplanes bombed Pola and brought down two enemy machines. They returned unharmed.

False German Statement.

Still further attempt by the Germans to throw dust in the eyes of its own people and others, with regard to the British exploit at Ostend, is revealed in a wireless statement that the "Vindictive" did not contain a cargo of cement and was not blown up by the British, but was sunk by German batteries. The Admiralty note states that the British communique, cabled on the 10th was correct in every detail and the German message entirely false.

The Alliance Insecurely Based.

AMSTERDAM.—The "Worwaerta" commenting on the new Austro-German Alliance says:—The recent Conference at Headquarters at which this was decided really dealt with dynastic interests and distribution of Eastern, Lithuanian and Polish thrones, although none of these "Free peoples" have asked for a dynasty. The new alliance is very insecurely based because the respective peoples were not consulted. Moreover the paper points out, Austrian popular assent is remote owing to Pan-German reactionary policy, which has made Germany cordially disliked in Austria.

A Constantinople telegram states that Cis Caucasasia has declared its independence.

Russia

Fighting Between Bolsheviks and Anarchists. Surrender of Anarchists.

LONDON, May 15.
A telegram from Petrograd dated 12th says:—Fighting between Bolsheviks and Anarchists in Moscow was resumed last night. Soviet troops surrounded the headquarters of the anarchists over which a large black flag inscribed 'Anarchy' was flying. Anarchists refused to surrender. Armoured cars bombarded the headquarters and Anarchists replied with machineguns and Grenades. Similar fighting occurred in other streets. After half an hour's bombardment the headquarters flew the white flag but fighting continued elsewhere. Casualties hitherto have not been recorded. Many guns are posted on Kremlin where the Council of Commissioners is sitting.

Russian Populations Tortured by Germans and Poles.

A Reign of Terror.
LONDON, May 15.
A wireless Russian communique says:—The Foreign Commissary has sent a message to the German Govern-

ment drawing attention to the terrible position of peaceful population in occupied regions of White Russia along the line of demarcation, where there were violence, programs, tortures, executions and savage treatment of workers and plundering and burning of Russian villages by German and Polish troops who were wiping out villagers with machineguns. Russian Government complains that persons suspected of Bolshevik sympathies are shot or imprisoned under terrible conditions. The region of terror is particularly bad in the town of Meinsk in the District of Bobruisk and in Viborg where many hundreds have been slaughtered by machineguns. The Foreign commissary suggested the formation of Russo-German Commissions including representatives of local population to investigate these conditions.

The Fighting in Finland. White Guards' Atrocities.

MOSCOW.—It is officially stated, that after the White Guards had occupied Temmerfors five hundred Russian officers and soldiers were shot in groups or forty or fifty with machine-guns. A desperate bloody battle was fought at last, in which four thousand White Guards and Germans were killed. Many civilians were killed by the German bombardment.

Germans Demand the Surrender of Russian Black Sea Fleet.

Russian Reply.

PARIS.—A Moscow telegram states, that replying to the German demand for the immediate surrender of the Russian Black Sea Fleet to Germans at Sebastopol the "Tchitcherine" says:—The Russian Government is prepared to consent to the return of fleet to Sebastopol, provided that limits of Austrian, Turkish, and German occupation of Russia and also the frontiers of Ukraine and Finland, are definitely specified, that hostilities on Russian territory immediately cease and that Austrian, Turkish and German forces completely evacuate Sebastopol.

Aaland Islands to be Evacuated by Germans.

STOCKHOLM.—Germans will evacuate Aaland Islands on 23rd May. Finnish troops are already replacing them.

Rumania

Rumanian Surplus Produce

To be Sold to Contract Powers for 7 Years.
LONDON, May 14.

AMSTERDAM.—The special economic treaty between the Central Powers and Rumania provides that Rumania shall sell to Austria and Germany surplus production in 1918-19 and for seven years thereafter all kinds of grain, oilseeds fodder, pulse poultry, cattle, meat, fibrous plants and wool.

It is reported from Germany that the Marchiloman Cabinet in Rumania has resigned.

The Peace Treaty.

JASSY.—The official announcement of the signature of peace mentions the dissolution of Parliament. The peace treaty will be submitted for ratification to the New Parliament assembling on June 17th.

Germano-Rumanian Commercial Agreement.

AMSTERDAM.—The Germano-Rumanian commercial agreement abolishes third party customs preferences and provides for construction of telegraphic and telephonic systems by which Rumania is brought into close touch with Berlin.

General

Direct Railway Communication. Cairo to Palestine.

CAIRO.—A swing bridge over the Suez Canal at Kantara was completed on May 15th, affording direct railway communication from Cairo to Palestine.

Royal Congratulations on Golden Wedding.

The King and Queen have sent a message of congratulation to Sir Wilfrid and Lady Laurier on the occasion of their Golden Wedding.

Western Front

The American Communique.

The American communique says:—There was marked reciprocal cannonading north of Toul and in Lorraine. Two American airmen felled three German machines on Thursday.

(12-20 P.M.)—The British Communique says:—We made a raid in the neighbourhood of Gavrelle and took a few prisoners. There was reciprocal cannonading in Somme and Andre valleys, eastward of Arras and on the northern battle front.

The British Aviation Communique.

LONDON, May 16. — (12-35 P. M.)

The British Communique regarding aviation says:—We brought down eight aeroplanes on Tuesday and drove down another. Two of ours are missing. Bombing continued actively at night. Twelve tons were dropped on Menin Chabulnes and Peronne also station and billets at Bapaume, billets south of Somme and docks at Burges. All returned. We successfully raided on Wednesday railway station sidings at Thionville dropping twenty four heavy bombs. Bursts were observed on sheds track and furnaces. We hit Carlsbute factory along side the railway four times. All returned in spite of heavy anti-air-craft fire.

LONDON, May 15. — (4-45 P. M.)

The British Communique says:—The French captured prisoners and successfully advanced their line in a local fighting northward of Kemmel.

Gas Shelling in Flanders

and Somme Areas.

LONDON, May 15.

Reuter's correspondent at the British headquarters wiring this morning says:—Much local enemy artillery activity is reported from various parts of the battlefield. During night there was gas shelling in Flanders and Somme areas, accompanied by harassing fire against the front near Wiethe and Dickbusch Lake around Hinges and St. Laurentelamy and against Villers-Bretonneux. Fresh westerly wind was closing a thwart the battlefields. Only infantry fighting in which the British were engaged has been a minor brush southwest of Ridge Wood. The French at Hill 44 were heavily shelled at night. Position there is somewhat obscure. Enemy airmen are unusually active in Flanders.

Wiring this evening the correspondent says: The French have retaken Hill 44, a little eminence south of Dickbusch Lake commanding good observation over flat country north of the Montcats chain of hills. The French counter-attack developed into a prolonged desperate struggle, fighting continuing in this region throughout this morning. Germans several times previously had tried to take the Hill before they succeeded in pressing back the French by weight of numbers. On the 13th the weather on the whole battlefield had become blue, with sunny sky adorns with our airmen.

Hostile Artillery Active.

LONDON, May 16.

(12-20 P. M.)—A British communique says:—We repulsed an attempted raid northward of Lens. We made a successful raid northeast of Robecq. Hostile artillery was active during the night in the Somme and Aisne valleys, northward of Bethune and in Nieppe forest. There was also increased activity this morning southwest of Morlancourt and northward of Kemmel.

British Aerial Activity.

LONDON, May 16.

A British communique says:—Only a few hours flying was possible on Monday, but a great deal of work was done. Five hundred tons of bombs were dropped on various targets. We brought down two enemy machines. No British machines are missing.

The Situation in Flanders.

Rain and Terrain Impede German Plans.

LONDON, May 15.

Reuter's Correspondent at British Headquarters wiring to-day says:—The heavy rainfall of past twenty four hours must seriously have impeded the German plans and preparations. The enemy is now confronted with the same conditions in Flanders and on the Somme battlefields, which heavily handicapped our former offensive operation. We know definitely that in many places he is having a really bad time, and this knowledge enables our soldiers to bear their share of discomfort with cheerful equanimity, while our communications everywhere are good and supplies abundant and regular. The Germans have in some places to flounder across wide tracts of slush and brimming shell craters. With their intimate knowledge of this country our batteries register to a nicety upon most vulnerable points. Again and again, the enemy has had to abandon roads which became impassable or too deadly. His losses too from ammunition dumps being blown up are probably heavy. All this is having an appreciable effect upon the moral of the Germans, whose boasting has become a mere parrot-like repetition without a deal of conviction. Two-thirds of the allotted span in which the Germans were to end the war has passed and the reaction has set in, for they must be beginning to understand that the additional menace of America is serious for them. Following a heavy bombardment, the enemy launched an infantry attack against the French position captured on Hill 44 north of Kemmel, but it was only a minor affair. A German raid opposite Morlancourt last night led to a number of them being killed and forty-eight being taken prisoners, which was considerably more than our casualties. The future is regarded as partly in the lap of the weather. The Germans are experiencing vastly different weather from the fine conditions which favoured them during the preparation of their great push.

Only Severe Artillery Duels.

Perfect Anglo-French Staff Unity.

LONDON, May 15.

Reuter's correspondent at French Headquarters wiring to-day says:—The lull in the fighting on the Franco-British front is marked by a steady increase in the severity of the artillery duel, which on our side often swells to terrific proportions. The roar of guns never subsides day or night. The roads behind the German front villages and crossroads are systematically swept by great shells and the enemy has the utmost difficulty in keeping the firing line supplied with food and munitions. The roads leading to their front are strewn with smashed waggon, dead horses and corpses. The Infantry are holding a front subjected to a still more terrific battering. A single French Division in last week's operations fired thousands of shells, the guns giving the

Germans little opportunity to trench. Such trenches as they have are shallow and offer minimum protection. Work is only possible at night, and the trench when dug is often detected and wrecked by gunfire next morning. Positions on Mont Kemmel, the highest point of the German line, receive the heaviest punishment. The Kemmel region is already a maze of shell craters equalling the worst parts of the Somme and Verdun battlefields. The old British shelters on Kemmel are useless from the German point of view because they are all dug on the west side of the mountain with openings facing the mouths of our guns. The eastern slope on which the Germans are now trying to organise themselves is probably the most dangerous and difficult corner of the front. The most important feature of last week's fighting in Flanders was the perfect Anglo-French staff unity. Here is a typical example. A French Divisional Commander said: "I ask British artillery to put a thousand shells into a certain German position". Reply comes "We are giving fifteen hundred."

Successful Franco-British Operations.

Both the French and Germans planned an attack for the morning of the 15th. The French division with the co-operation of the British Artillery captured Pompiers Farm eastward of Lacytte. A British Divisional Commander was then advised that an enemy attack was developing on Hill 44. The Germans came on there three to one seeking a point of "liaison" in the Franco-British line. They signally failed in this, but compelled our line to fall back on the stream called Vigerbeek, where the advance was stopped. The Germans never reached their first objective across the stream. The second objective was the town of Dickbusch. The attack all day was held up at the brook and at seven in the evening the Franco-British counter-attack re-captured almost all the ground lost earlier in the day. The straightening of the Franco-British line necessitated the recapture of Hill 44, which operation was carried out on the 11th by a battalion of French Infantry, who after a long fight drove off two German battalions and captured five officers and hundred men and a large number of machineguns. The British artillery again contributed.

Enemy Parties Dispersed.

LONDON, May 16.

(1-20 A. M.)—A French communique says:—There was intermittent bombardment in the Griveaux sector. Enemy assemblages and convoys in the region of Montdidier and Noyon and on the Noyon-Guiscard road were dispersed.

British Gains Maintained.

LONDON, May 15. — (4-20 P. M.)

This afternoon's French communique says:—There was violent bombardment during night in the region north Mont Didier, and Noyon. We attacked last evening south of Naitles and seized the wood on the west bank of the Aye in spite of obstinate enemy resistance. Strong German counterattack this morning led to a lively fight. We entirely maintained our gains, took seventy prisoners and inflicted very serious losses on the enemy. German attempts south of Rollot after a lively bombardment was also completely defeated.

French Aerial Communique.

LONDON, May 15.

The French Communique says:—There was great reciprocal artillery activity north of Aves. Two German aeroplanes were brought down on 13th and 2 on 14th. One of our squadrons dropped seven thousand kilograms of projectiles on railway station of Chateletsur-Resourne. Enemy bombarded the region of Dunkirk but did slight damage. There were no victims.

Italian Front

Austrian Blow Against Italy.

May be Expected at an Early Date.

LONDON, May 14.

Well informed observer think that Austrian blow in Italy may be expected at an early date. The project is Austrian. Project is generally believed to comprise a great invasion with Milan and Brescia as chief objectives, but the latter are only parts of a complex scheme to smash up the Italian army. Since the retreat in October the whole Italian strategic plan has been recast. The main defensive positions have been solidly held but Austrians now intend to strike against the remaining 150 miles of original flank along the mountain wall stretching from St. Elvio Pass to Monte Grappa. Enemy holds the advantages of position.

Italian Offensive Forced on Austria.

LAHORE, May 16.

LONDON, May 15th.—The Amsterdam correspondent of the Central News Agency, dealing with the Emperor's meeting and the question of offensive in Italy says that Austria is reluctant to embark on an enterprise which must entail very heavy sacrifices and does not offer adequate compensation. Germany's wish however, is obviously equivalent to a command. Moreover Emperor Karl must prove his loyalty and expiate in his subjects' blood his letter to Prince Sixte.—[C. & M. Gazette Cable.]

Austrians Massing Troops.

LONDON, May 16.

ROME.—Daily aerial scouting, also the admissions of Austrian prisoners confirm that the Austrians are massing great numbers of troops and artillery in the Alps and Friuli plains. They are working chiefly at night, in order to conceal their activity. Enemy aircraft recently increased, but British and Italian airmen are still everywhere superior.

Mesopotamia Front

The Mesopotamia Campaign.

Occupation of Kirkuk Described.

The Turkish Retirement.

BAGHDAD, May 14.

Reuter's special correspondent with the Mesopotamian field force in a despatch from Kirkuk on May 7th says:—We occupied Kirkuk this morning. Until the

commencement of these operations it had been the headquarters of the Turkish forces on this front. There has been no serious fighting since the defeat of the enemy at Tuz on the 29th April. We occupied Tuz on the 5th with no opposition and Taza Khurmah yesterday. Last night the Turks engaged our cavalry in a "vanguard" action. Our column was astride the western of the two main roads leading from Kirkuk to Aletun Kopiu, but the nature of the ground and the enemy's disposition in the hills made it impossible to reach the eastern road before nightfall. It was along this road that the Turks effected their retirement. The infantry after a long and arduous march of 25 miles reached a point five miles south of Kirkuk after dark with the intention of attacking next morning. At eight o'clock it began to rain. It poured steadily all night and our bivouac was soon flooded. The surrounding country is very boggy in wet weather, and heavy going has greatly hampered the pursuit. The Turks were all away by midnight. For some hours explosions and burning dumps indicated their intention to quit. When we entered Kirkuk this morning the place was being looted. The procession of men, women and children carrying furniture looked like a crowd leaving an auction. We put a guard over the bridge by which the stuff was being carried from the Turkish administrative quarters on the right bank to the Kurdish quarters on the left bank of the Tigris. In the bazaar we were in time to save some of the fittings of the shops, looms, anvils, forges, doors and benches, but everything of value had been taken. The Turks left 500 sick and wounded in the hospital.

The Captured Territory.

This part of Kurdistan is very fertile and well watered from the hills. It is a country of rolling downs, good crop and excellent grazing. The elevation of the plateau is a thousand feet above the sea. Low ridges intersect it, rising two or three hundred feet above the plain, but these are far apart, and it is a land of wide horizons. It is an exceptionally late season. The days are pleasantly cool and the heat has not yet been oppressive. The whole plateau is a vivid green. The flora is that of an English June in corn lands. Stretches of clover are now in blossom and wild oats and barley are greatly appreciated by the cavalry. Corn is in ear, but not yet ripe. Our occupation of the district must be a serious loss to the Turks who were counting on the Kurdish harvest to replenish their resources. Judging by the condition of prisoners and dead they are far from being well supplied. We had more heavy rain, and the ford by which the despatch rider will carry this letter is still impassable.

More Booty.

Writing from Kirkuk on the 9th the correspondent says:—The Kirkuk country had dried sufficiently yesterday to admit of the reconnaissance along the Altun-Kapri Road. Some fourteen miles out of Kirkuk our cavalry found the last of the Turkish transport stuck in the mud, eight heavy German motorlorries packed with artillery ammunition, and two mountain guns and two machine guns. A quantity of shells have been collected on the road and in the villages. Many Turks were found by the roadside dead of starvation and exhaustion. The weather has cleared, the river has fallen, and the fords are passable. The last act of the Turks before leaving Kirkuk was to blow up the Christian church which they had used as any ammunition dump. This shrine though a mere shell, dates from the fifth century, and is the only monument of historical interest that Kirkuk possesses.

(Associated Press)

The Escaped Prisoners from Ahmednagar.

Their Description.

BOMBAY, May 16.

To-day's Government Gazette contains names and descriptions of six prisoners who have escaped from the war prisoners camp at Ahmednagar. There are four Germans and two Austrians, all under 30 years of age, and including two German sailors, a German cook, an Austrian sailor, an Austrian Sergeant and a German trimmer. The Austrian Sergeant is stated to have spent a year in Afghanistan and Persia and to have been captured within the past few months in Persia.

The New War Loan.

A Great Bombay Meeting.

BOMBAY, May 16.

A great meeting is being called in Bombay to open a campaign for raising the new Indian War Loan. It is expected H. E. the Governor will preside.

BOMBAY, May 13.

Retirement from the Indian Civil Service is announced, in to-day's Government Gazette, of Mr. S. M. Edwards, than whom no civilian of the present day had so deep a knowledge of Bombay city or gave so much knowledge of it to the public. He is particularly remembered here as Municipal Commissioner and Commissioner of the City Police and for his "Bombay Gazetteer" his book "The rise of Bombay" and his other "Byways of Bombay". He was compelled to relinquish work in India by the failure of his health which twice broke down here. News came by last mail that he had accepted the Secretaryship of the Indo-British Association. The "Times of India" in announcing the fact says:—If there is to be a truce to political agitation all ought to be compelled to observe it, but if the Indo-British Association is to be permitted to carry on its political campaign it is not desirable that pensioned servants of the Civil Service should hold a salaried post under it. Mr. Edwards has no place and no right to a place in a political association of this character.

BOMBAY, May 16.

According to a message from the "Times of India" London correspondent, it is expected that there shall simultaneously with or anterior to the publication of Mr. Montagu's scheme, regarding India, there will be presented to the Parliament some account of the many representations submitted to him in India. The correspondent hopes the numerous addresses will be properly summarized and that the public will not have thrust at them a mass of papers like those presented by Lord Morley in 1908, namely two cumbersome volumes weighing nearly 9½ pounds neither indexed nor consecutively numbered.

ప్రజాభిప్రాయములు

విలేఖకులకు సూచన.

హరికథాభి వర్ణనసభ. ఇదివరకే ప్రకటితమైనది. కర్నూటకుని స్వీయచరిత్ర; పల్లెటూరిపురవాసులు; నాటకములగీతి; ప్రకటింప లేనందునకు చింతిల్లుచున్నాము. సంపాదకుడు.

22 గుంటూరుమండల సభ.

అయ్యో, మేనెల 9 వ తేదీ, తమ 'యాంధ్రప్రతిక' యం దీనత్వము సత్తైపల్లిలో జరుగనున్న మండలసభకు శ్రీ యుత, న్యాయపతి హనుమంతరావు పంతులుగారిని అగ్రాసనాధి పతిగా నెన్నుకొనుట సమంజసముగా నుండునని జిల్లాసంఘ మవారు నూచించినట్లు పురవాసిగారి లేఖగాంచి సంతసించితి మి. బ్రాహ్మణేతర పక్షపాతియగు న్యాయపతి హనుమంతరావు గారి సంవత్సరమండల సభాధిపత్యము వహించుట మండలా భ్యుదయనకుని చెప్పవచ్చు.

నల్లూరు, తేదీ 15 అబ్బినేని రాఘవచౌదరి, తాలూకా మే 15

అయ్యో, ఈ సంవత్సరము ఈమండలసభ సత్తైపల్లిలో జూను 5, 6, 7 తారీఖులలో జరుగునని ఇదివరకే ప్రచురింప బడినది. ఈ సభను జయప్రదముగా జరుపుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. ప్రస్తుత రాజకీయస్థలలో ఈ సంవత్సరపు సభ చాలాముఖ్యవిషయములను చర్చింపనున్నది. కావున మండలములోని వివిధగ్రామములనుండి ప్రతినిధులు తయారవై సభ ను నిర్విఘ్నముగా జరుప బ్రార్థింతులు. వెంటనే సభకు ప్రతినిధు లను ఎన్నుకొని వారిపేరులను, సభలో చర్చించుటకు తమకు అవసరమని తోచిన విషయములను ఆహ్వాన సంఘమువారికి తెలుపగోరుచున్నాము. ప్రతి గ్రామసంఘమునుండియు తప్పక ప్రతినిధులు వచ్చెదరని నమ్ముచున్నాము. ప్రేక్షకులును సత్కరింప బడుదురు.

ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణ. ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడు.

గుంటూరు మండల గ్రంథాలయ సభ

అయ్యో, ఈవత్సరము గుంటూరు మండల రాజకీయ సభ సత్తైపల్లిలో జూను 5, 6, 7 తేదీలలో జరుపబడునని ప్రకటింపబడినది. ఏతత్వభోతో పాటు జరుగవలసిన తృప్తియ గుంటూరుమండల గ్రంథాలయసభ కింత దనుక ఆహ్వానసంఘ మేజ్జుడలేదు. మండల గ్రంథాలయ సంఘ కార్యదర్శులగు క నారాయణప్ప తా|| వేంకయ్యగారైన సత్తైపల్లికి ఆహ్వానసం ఘమును యెన్నుకొని సభ జయప్రదముగా జరిపి గ్రంథాల యోద్యమమునకు వోడ్పడ ప్రార్థించు చున్నాము.

అబ్బినేని రాఘవచౌదరి, కార్యదర్శి, తేదీ 15 తాలూకా గ్రంథాలయ సంఘము

సంగీతములు.

అయ్యో, యజుర్వేద సంధ్యామంత్రార్థభోధిని అను గ్రంథ మెచ్చటదొరకును వెలయెంత?

శ్రీ బాలసుబ్రహ్మణ్య బ్రహ్మస్వామి గారిచే రచింపం బడిన సంధ్యామంత్రార్థభోధిని యెచ్చట దొరకును? వెలయెంత? ఆంధ్రవిద్యానిధిపక్షమున నీనత్వము కూడ H. B. & B. S. B. C. విద్యార్థులకు శ్రోత్రవేతనముల నిచ్చెదరా? హానికి దరఖాస్తు పెట్టుటకు నిబంధన లేవ్వి.

ఆంధ్రవిద్యార్థి సభ తాలూకునిలవ సామ్యు కొంత చింతాభివృద్ధి కరం గారివద్ద నుండవలెనని వింటిని. దానిని బందరులో సభ జరిపిన ఆహ్వానసంఘము వారు తీసికొని వారా? లేక ఇంకను శంకరంగారివద్దనే యున్నదా? పోలవరం. తేదీ 15 నెం కాజీ.

జాతీయవిద్య.

అయ్యో, జాతీయ విశ్వవిద్యాలయము నెలకొల్పినందు గతిఅందరికిని విశదమేకదా? ఇయ్యది ఈ సంవత్సరము జూలై మాసము 1-వ తారీఖున మదనపల్లెలో తెరువబడును. అదివర మునకు అభిలభారతీయ ప్రముఖులందరూ విచ్చేయుదురని వెలియుచున్నది. విశ్వవిద్యాలయము తెరుచుట సంతోషమైన సంగత్యుపపత్తికి, మన భారతవర్ష ములోని ప్రముఖులయొక్క యు, ధనవంతుల యొక్కయు, ఉద్యోగిగణుల యొక్కయు,

పుత్రతత్వములను, ఎంతపట్టుదలతో జాతీయ పాఠశాలలకు బంపుదురో కనుగొనవలసి యున్నది. జాతీయ విశ్వవిద్యాలయ మును స్థాపించి సక్రమమైనవిద్య, మనదేశ సాంప్రదాయముల ప్రకారము గీతపుచున్నప్పటికి, తలిదండ్రులు, తమబాలకుల క్రమమైన జాతీయశిక్షణ యిప్పించకపోయిన, వారు మాతృ ద్రోహులనిపించు కొనుదురు గనుక యిట్టి మంచితిరుణమును బోగొట్టుకొనక, సకాలములో మేల్కొని, జాతీయవిద్యయే హిందూజాతకి జనమావధిగ నెంచి, ఈ పదమునే మనమున నాటుకొని, ఆగ్రావర్త మందెల్లెడలను ఘంటాపథముగ జాటు చు మాతృసేవా పరాధులునిపించుకొనుడు.

మందూరు బాపట్ల } తాడేపల్లి, లక్ష్మీనారాయణ. తాలూకా మే 5 } జాతీయవిద్యార్థి.

ఆంధ్ర మహాజన సభ.

అయ్యో, ఆటవ ఆంధ్ర మహాజన సభకు దివాను బహు దూరు నెమలి పట్టాభిరామరావు గారిని, ప్రధాన ఆంధ్ర రాష్ట్రీయసంఘసభకు గౌరవనీయులగు భూపతిరాజు వేంకట పతిరాజుగారిని అగ్రాసనాధిపతులుగా గౌరవించి నందులకు కడుంగడు సంతోషకరము. సాక్షాత్తు భగవ్యూహపులను, సర్వత్రా పూజ్యులును అగు లోకమాన్య తిలకగారిని, కేవలము మహాత్ములగు గాంధీగారిని, లోకమాతనందరు అని లిసెంటు గార్లను సభల కాహ్వానించి, తప్పక వారు దయ చేయుటలు ప్రార్థించి, ఆంధ్రలోకము కృతార్థత జేయును గాక! వీరినే కాక తదితర భారతనాయకుల ఆహ్వానించి, ఈ యుద్యమము దేశదేశములకు ప్రాకునట్లుచు, నాయకులచే సంపూర్ణామోదమును బడయనట్లును ప్రయత్నములు ఆంధ్ర మహాజయులు సలపవలెను. శ్రుతిలేక భావమును వెల్లడించి నను, గొ|| జిన్నాగారిని తప్ప కాహ్వానించి, వారికి నచ్చు జెప్పనటుల ప్రయత్న బడవలెను. ఈ సంవత్సర సభలు అన్ని భేదాభిప్రాయము గల ప్రముఖుల రావించి, తీవ్ర చర్చ గావించి, అఖండ జయమును పొందును గాక!

నందూరు, మల్లాది శ్రీ గామశాస్త్రి. బాపట్ల తాలూకా.

గోదావరీమండలసభ

అయ్యో, 26, 27, 28 తేదీలను మండలసభ కాసన నిర్వాణసభలో, మనయు త్రైజిల్లాల రయలల ప్రతినిధియగు అనరవిల్ భూపతిరాజు వేంకటపతిరాజు గారి ఆధిపత్య ముక్రింద రాజోలులో సమావేశముకా నున్నటుల వినుచున్నా ము. ఈతాలూకాలో విశేష భాగము లంకలు కలిగియున్నవి. ఇందు వలన దొరతనమువారికి చాలారాబడి వచ్చుటయేగాక యీలంకలనుచేరియందుగ్రామ ప్రజలుకు జీవితాధారమయి యున్నవి గావున అలంకలు విషయము నీరసలో నీదిగువ తీర్మానము ప్రవేశ పెట్టుటకు కోరుచున్నాడను.

- (ఎ) లంకలు మాడు సం||రమలు మరతుకు తక్కువ గాకుండగా జూనునెలాఖరునగాని జూలై నెల మొదటగాని వేలం వేయించుట.
- (బి) సదరు లంకలుకు యివ్వబడేధరాకతు మరతాఖరు కి స్థిలో బూర్జుముగా ముజరాయచ్చుట.
- 2. గోదావరి ప్రవాహమువలన లంకలకు హద్దులుచెడి రయతు అదనం సాగుబడిచేయు నెడల జాస్తిభూమికి బ్లాకు వేటుకట్టుట.
- 3. కిష్టబండి మార్చి ఏప్రిలులు నెలలో చెల్లించుట కేర్పాటుచేయుట.
- 4. ప్యాంకింపెని వారికి పతిత్యార్థము యిప్పించినటులనే ఆయాగ్రామములకు చెందిన లంకలు గ్రామములకు ఆపధతివిధ యిప్పించుట. అనునీయంతములు ఈ సభలో చర్చించి సదరు తీర్మానములు దొరతనమువారికి నివేదించ గోరుచున్నాడను. మన అధ్యక్షులు కాసన సభలోప్రశ్నించి ఫలోన్ముఖమునకు వచ్చు టకు ప్రయత్నించెదరుగాక.

వడ్డేపల్లి } మంకపల్లి వేంకటసుబ్బారాయుడు. మే 13 }

ఆంధ్రగ్రంథాలయ మహాసభ.

అయ్యో, రాజోవునెల 22-వ తేదీ ఆశాంతమందు విశాఖపట్టణమున వైసభ సమావేశమగునని పత్రికాముఖమున వెలిసియే యున్నదికదా! ముఖ్యముగా నాయాయాచరణీయ కార్యములజేయటకై రాజోవుసభలో జరిపించి తీర్మానింప బ్రధుమకర్తవ్యము. అందు బ్రతిష్ఠలైఖూరిలో నొక గ్రంథాల యము నెలకొల్పింపవలెను. అయ్యది ప్రజాసామాన్యము నాక ర్షించుటకు సరస్వతీ దేవాలయముగా బ్రతిష్ఠింపబడి యీష న్యతాభివేళముతో జతగూర్చినవో క్షిప్రముగ నభివృద్ధి

నచ్చునేమోయని నాయాశ. పట్టణములలోగల గ్రంథాలయము లారితక్కువ ప్రక సంగ్రహణ ముష్టితోనే కాలము వ్యర్థపుచ్చుక ప్రజాసామాన్యమునకు విద్యాగ్రంథ మలవడుటకు దగిన సులభ మౌగములదొక్కి యథాశక్తి సాయపడవలెను. పురాణములూ చదివించియు వీధులలో నుప న్యా సములిపింపించియు రాత్రిపాఠశాలలు కట్టించియు సచిత్ర దీపికా ప్రద ర్శనములు చిలిమిముగా బరికించియు బ్రజాసా మాన్యమునకు విద్యాగ్రంథమలవడవచ్చును. ఆఖిలాంధ్రగ్రం థాలయ సంఘము వారు, సంచారకుల నియమించి వైవిధ ముగ బ్రతిగ్రామమునకును నీయుద్యమవ్యాప్తి గలుగునట్లు చూచుటలో ద్వరపడవలెను. ఈవిషయములైయే ముఖ్యముగ దీర్ఘముల సన్మానసంఘమువారు తయారుచేయించి మహా సభలోనుంచుట ముఖ్యవసరము. మతీయు నీవసులకు నీశేష ముగ ద్రవ్యచువసరమని నేనెఱుంగకపోలేదు. కాని ప్రము ఖులు బయలుదేరి యుద్యమవశ్యకత ప్రయోజనములు ప్రజ లకు బోధించినవో గవకవర్షము కుటీసి తీటునని నాదైర్యము. కావున రాజోవువిశాఖపట్టణ సభలలో ద్రవ్యాగ్రంథమునకు సుద్యమ వ్యాపనమునకు మూలసాధనమైన ప్రముఖుల సంచార మునకు దగినమార్గముచర్చించి తీర్మానింపవలెను. ఈవిషయము గ్రంథాలయోద్యమాభిమానులెల్లరు నాలోచింపఁ బ్రార్థింతులు. పితాపురం, గాడేకల్లి సూర్యనారాయణశర్మ.

బళ్ళారి సంగీత శారదానాకట మండలి.

అయ్యో, ఆంధ్రనాటకమునం దభిరుచి గలవాడ నగుటచేతను, సుప్రసిద్ధులగు సరసవిదోదినీ సభయందు శ్రీ పాత్రధారియగు రాజుచంద్రరావుచే స్థాపింపబడినదని పత్రికలయందు ప్రక టింపబడి యుండినందువలనను వై సభవారు ప్రదర్శించు నాటక మొందునో చూతమని యెంచి చిత్రనశీయు నాటక మును జూడఁబోయితి. 14, 15 తేదీల "ఆంధ్రప్రతిక" యందలి వై క్షిక్ క్రింద ప్రకటింపబడిన వ్యాసములను సరసవిదోదినీ ధర్మములు, అవశీర్షికక్రింద 15-వ తేదీ పత్రికయందు వ్రాయ బడియుండిన వ్యాసమునఁ జదివితి. నిష్పక్షపాతముగ నా యభిప్రాయమును వెల్లడిపఱచుట కిదియే మంచి తరుణ మని యెంచి వ్రాయబూనితి.

మొన్నటి ప్రదర్శనమున నభుండు, దమయంతి, ఋతు పర్వండు సుదేవుడు, వీరనాయకుడు పాత్రధారులు కాక మరి నలుగు రైదుగురు పూర్వము సరసవిదోదినీసభయందు ప్రధాన పాత్రలను ధరించుచుండినవారు. గత సంవత్సరము మే నెలలో సరసవిదోదినీసభవారు గిరియాచార్ల ను విడిచి చెన్నపురియందు నాటకములను ప్రదర్శించినపుడు ఆతనిని మతీ పించినవారు నిన్నటి నళ సుజేవులే. దమయంతి విషయము చెప్ప నక్కరయే లేదు కదా? ఇక ఋతుపర్వ, వీరనాయక వేషధారులు యే కారణముననో కాని సరసవిదోదినీ సభ యందు కీర్తి నార్జింపఁజాలక పోయిరి; కాని మొన్నటి వారి ప్రదర్శనమునుబట్టి చూడ వారును యితరులకలె ముఖ్య పాత్ర లను వై కొని ప్రేక్షకుల రంజింపఁజేయ జాలుదురని చెప్పక శిష్టదు. ఇంద్రనేన పాత్రధారియగు నా చిన్నిబాబుగ డచిర కాలముననే సు|| వి|| సభలోని శ్రీనివాసుని మరపించునటు అతిశయోక్తి కాదు.

సభవారు ప్రదర్శించు ప్రతి నాటకమునవలన వచ్చు ద్రవ్యములో కొంతభాగము దానధర్మాదుల కొసంగుట సభ వారి యుద్దేశమని చెప్పబడినది. వీర యుద్యమమునకు వై నము వోడ్పడుం గాక.

ఇక సరసవిదోదినీసభను గుఱించి కొంత ఆలోచిం తిను. ముఖ్య శ్రీపాత్రధారియూ ఆతని వెంట నుమారు 10 మంది ప్రధాన పాత్రధారులును యీ సభను స్థాపించి రకుట తెలిసిన విషయమేకదా? అది యట్లుండ జేవక, రత్నాంగి పాత్రలను ధరించుచుండిన వరసింగరావు సమాజము సభను వదలివట్టు తెలకుకచ్చెడిని. కొన్ని నెలలక్రింద గుగుణ విలాససభవారు ప్రదర్శించిన ప్రహ్లాదనాటకమున నతడు లీలా వతియై యుండెనటులే అతడు సరసవిదోదినీ వదలినా డనుటకు తార్కాణము. వై విషయములను బట్టిచూడ సరస విదోదినీసభయందు మాధవరావు, శ్రీనివాసరావు, గిరియా చార్ల, మాధవాచార్ల, శ్రీనివాసుడు తప్ప వేరెవ్వరగనిన యితరు లెవరు నున్నట్లు తోపదు. అకటా? "ఆంధ్రనాటక పితామహుడ"ని బిరుదునహించి యాంధ్రనాటకమును ప్రస్తుత స్థితికిఁ దెచ్చిన కృష్ణమాచార్యులవారిచే స్థాపింపఁబడి ముప్పది యేం దైట్టి కలహములును లేక నాటక సమాజములలో నెల్ల శ్రేష్ఠమైనదని ప్రసిద్ధికెక్కిన సరసవిదోదినీసభకు నేం దైట్టి దుర్భక్తి ప్రాప్తించె?

"ఉధయసంఘములకుఁ గల యాంతరంగిక కలహ కారణము లేవైనను వానిని విడనాడి రెండు నాటక సంఘ ములును మఱల కలియుటకు నాటక నిర్వాహకులు వారి మిత్రులు పాటుపడుట శ్రేయస్కరమని హితోపదేశమును చేయుచున్నాము" అని ఆంధ్రప్రతికయం వొకరు వ్రాసిన దానినే నేను మఱల వ్రాయుచున్నాను. వైసమును దీనికి తోడ్పడుం గాక?

చెన్నపురి, మేనెల 16 తేదీ ప్రేక్షకుడు.

కాలేయు క్రి సంవత్సరాది సంఘిక

తయారగుచున్నది

సంవత్సరాది సంఘికమును జరిగిన ఐరోపా ఘోరసంగ్రహ చరితమును, ఆధ్యాత్మిక, శాస్త్రీయ, పాఠశాల, వ్యావహారిక విశేష వివరములను విజ్ఞానదాయకములగు వ్యాసరాజుగారు, ద్వినీయములగు మహాబలన పటములును ఇతరములైన, చిత్రపటములును కలిపి మంచికాకితములపై చక్కగ ముద్రింపబడుచున్నది.

కాగితముల కింపున కేసి కాపలినన్ని ప్రతులు మాత్రమే సిద్ధముచేయించు చుండుటవలన కలయువారు వెంటనే ప్రాసక్తిను టుచితము.	వెల రు 2-0-0
ఆంధ్రపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు	" " 0-8-0
" ఆధ్యకంఠత్వమున	" " 0-12-0
ఆంధ్రపత్రిక సంవత్సర, తేక దినపత్రిక 8 మాసముల చందాదారులకు	" " 1-0-0

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, పోస్టుబాక్సు నెం 212 రు, మదరాసు.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధాపదము

తామరతైలము	గజ్జికీతైలము	మోహినీతైలము
డబ్బీ 1-కి 0-6-0	డబ్బీ 1-కి 0-4-0	సీసా 1-కి 0-12-0

అమృతాంజనము డిపో ర, తంబుశెట్టి వీధి మదరాసు.

బాధాపీడితులకు వరము: ఐవోడిక సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధి సారసవరిల్లా

ఆంధ్రప్రదేశ్ రక్షణవలన జనించు వాద్యములకు కీరీడునంటి మంట. కురుపులను, మచ్చలను, గండమాలలను పండ్లను, ప్రాంతగ్రామములను అన్ని విధములవలన గలుగు చర్యకారములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి క క్రింతమైన రక్షకుల కారినే

ఇది వివిధవిధముల నుండి మచ్చలను, సహజమైనను వాద్యములను అన్ని విధములైన వాద్యములను పోగొట్టును. కీరీడునంటి వాద్యములను, కురుపులను, మచ్చలను, గండమాలలను పండ్లను, ప్రాంతగ్రామములను అన్ని విధములవలన గలుగు చర్యకారములను పోగొట్టును.

ప్రొఫైటరు, డి. డి. సావంత్. 144. ఫనస్వాడి. నెం 2 బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi. No. 144, No. 2. BOMBAY.

విశాఖపట్టి ప్రశంస

విశాఖపట్టి అమృతాంజనము విశిష్టము.
వెల 0-1-0 డి. డి. సావంత్.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7 తంబుశెట్టి వీధి, మదరాసు.

ఆంధ్ర సర్వకళాశాల విద్యావ్రవృత్తి.

ఇది శ్రీయుక్త కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి గారిచే

ప్రారంభించినది. వెల 0-1-0 డి. డి. సావంత్.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7 తంబుశెట్టి వీధి, మదరాసు.

మంచి గుణముగల శాస్త్రీయోపధములు

బృహత్ మంజుష్టాదిక్వాద

రక్షమును శుభపరచుటలో ప్రశస్తమైనది.
1 పాను సీసా రు 0-12-0.

చంద్రప్రభ గుటి

మూత్రవాధులయందు అమోఘముగ పనిచేయును. తులం 1-కి రు 1-0-0.

వాసవలేహము

దగ్గునకు మంచిమందు.
1 పాను సీసా రు 0-10-0.

వ్యవహారములన్నియు సాంక్షియభాషలో జరుపవలయును.

జాండూ షార్డ్ స్మూటికల్

వరుస

అయుశ్వేద యోగముల జేయువారు బొంబాయి నెం 13.

The Zandu Pharmaceutical Works
The Ayurvedic Pharmacists.
Elphinstone Road, Bombay, 13

Watches ! Fountain Pens !!

వాచీలు, పౌంఠెను కలములు, హార్వో నియములు, బ్యాడ్ మింటను, టెనీసు బంతులు, బ్యాట్సులు (Bats) మొదలగునవి సరసమయిన ధరలకు దొరకును.

క్యాటలాగు ఉచితము.

జు. మ. హెచ్. రావు అందు సర్వు, కాకినాడ (గోపాలజిల్లా)

1150

ఇనాము !

ఇనాము !!

అందమైన మధుర బుట్టలచీరలు

చీర 1-కి వెల రు. 3-12-0.

18 మూరలు నిడివి. 2 1/2 మూర వెడల్పు కలవి. రంగులు ఉత్తరవాడము. అందులో అనేకవిధరంగులు గల బుట్టలు వేయింపబడినవి పలురకములు కలవు. ఇక్కాల నాగరికమునకు తగు నట్టి మేలుయిన చీర. ఈ చీర 1-టి కొనువారలకు ఎలక్ ట్రిక్ బంగారు ఉంగరము 1-టి ఇనాముగా యివ్వబడును.

నర్సాపురం సరిగచీర 1-కి 16 x 2 1/2	రు 4-8-0
బందరు దవనకొడిచీర 1-కి	రు 3-4-0
బాలామణి మామిడిచీర 1-కి	రు 3-8-0
కాంచీపురము అరకుచీర 1-కి	రు 5-0-0
శివంతలచీర 1-కి	రు 5-8-0

1142

సి. సి. లింగం అందు కో,

2, రామానుజాయెత్ వీధి, పోకారపేట పోస్టు, మదరాసు.

సెగరోగములకు అమూల్యమైనమందు

గొనాజోన్

మూత్రద్వారములగుండా ప్రవిందు యెట్టి కఠినవ్యాధి యైనను ఒకవారములోపల మంట, నోస్టి, ప్రవణము మొదలగు వానిని మిగుల సమృద్ధముగా ఇది కుదుర్చును. అనేక మైన శ్రేష్టమైనటువంటిన్ని వాని చేయనటువంటి మందులచే తయారుచేయబడినది. ఇది తక్షణమే గుణమునిచ్చుచు వ్యాధికి సంబంధించిన పుంసలను అడుగంటి సాశనము చేసి గాను గాను వ్యాధిని పూర్తిగా మాన్చును. సుతీయ వ్యాధిని మరల వ్యాపించకుండ చేసి జేహమునకు బలమును ముఖమునకు కాంతిని నిచ్చును. ఒకతూరి వాడినాచిన దానిగుణము మీకే తెలియును. విశేషము వ్రాయవలయును లేదు.

బుడ్డి 1-కి పోస్ట్జి సహా రు. 2-12-0.

1157 ఆర్థరు యిచ్చునప్పుడు బాబులు బిలుగు లేక విశేషముగ వ్రాయవలయును.

A. H. Solomon & Co., (Dept- A.D)
P. O. Mount Road, Chintadripet, MADRAS.

శ్రీమదాంధ్ర బ్రహ్మాండ పురాణము

(పద్య కావ్యము)

వ్యాసమహర్షి విరచితములగు పదునెనిమిది పురాణములలో నిడియకటి. ప్రపంచమెట్లు పుట్టినది? కలభేదము లేల కలిగి? ఆచారవ్యవహారము లెట్లున్నవో? ఈ మొదలగు విషయము లెన్నియో యందు స్పష్టముగ వివరింపబడియున్నవి. గొప్పవారి గ్రంథమునై మంచి యభిప్రాయమునిచ్చియున్నాడు. ప్రతి మిగుల గులభము. 900 పుటలు ఆత్మశుద్ధికి ప్రతిపూర్ణమున్నవి. వెల 5-0-0. కర్నూలు వేడే.

శ్రీమదాంధ్ర లలితోపాఖ్యానము

శ్రీలి:— గులభము, మృదుమధురము, భావగర్భితము 2000 పద్యములుకలవు. మంచికాకితములపై అచ్చు. కాల్సో టైండు ధర రు 1-8-0. పోస్టుఖర్చులు జేరు.

(26) జనమంచి శేషాద్రిశర్మ

విలుగు పండితుడు, న్యూనివర్సల్ పబ్లికేషన్స్, కడప

501 పాశ్చాత్య వేంకటాచల 594

పండితులవారి సిద్ధాపదములు.

లోకామయనార కస్తూరిమాత్రల నివృత్తనను పరికింపుడు.

ప్రతి వత్సరమునను లక్షలకొలది సీసాలు విక్రయించి బడుచున్నవి.

ఇండియావారు మాత్రమే కక్క, బర్యా, సిలోకా, మలియస్టేట్, గోనా, ఫీజి, బెలెండే, ఈస్టాఫికా, మున్నగు ప్రతేకములవారు కూడ నీ సిద్ధాపదమును, ఈ పయోగించుచున్నారు.

మహాభాగము "ఒకేయొక లోకామయనార" కస్తూరి మాత్రల సీసా మీ యింట నున్నదెడల, మాటికి కైదుకొని నమయమును, నిరీక్షించి, మొర పెట్టుకొనుట తప్పిపోవును.

కితలము, కితవాతము, అట్టిరము, పార్శ్వవాతము, జ్వరము, మాంద్యము, మలబద్ధకము, దగ్గు, గజమునోప్పి, బలహీనత, అనారోగ్యము, చెడ్డనీటినుండి గలుగు వికారము, భిన్న విడ్డలకు లగు జ్వరము, దగ్గు, వాయువు, మరియు వనేక రోగములును, ఈ సిద్ధాపద శేవనచే నాశ్వర్యముగా పోయి గుణము గలుగును.

కైద్యశాలలో ననేకవిధములగు నట్టియు సువయోగకరములగు కర్నాటక మూలికలనుండియు యోగ్యములగు తయారు చేయుచుండును.

రిజిస్ట్రేషన్ యావ్యాపార గురుకులు, ప్రతి సీసానికి రు. 10000 ఉండును; చూచి తీసికొనవలెను.

అనుపానపత్రము, ప్రతిసీసాతో గూడి యుండును. 280 మాత్రలున్న సీసా 4 ఆజాము, మూత్రము.

6 సీసాల లోకసారి తెప్పించుకొనిన టసాల ఖర్చుకోలేదు రూ 1-8-0

12. సీసాలలోకసారి కొనిన 2-12-0

25. సీసాలలోకసారి కొనిన 5-0-0

సమస్తరోగములకు మానవ్య ఆయుశ్య

దీక్ష సిద్ధాపదముల తొరవను.

విలసము:—శ్రీ సీతారామవైద్యశాల, మున్నూరు

